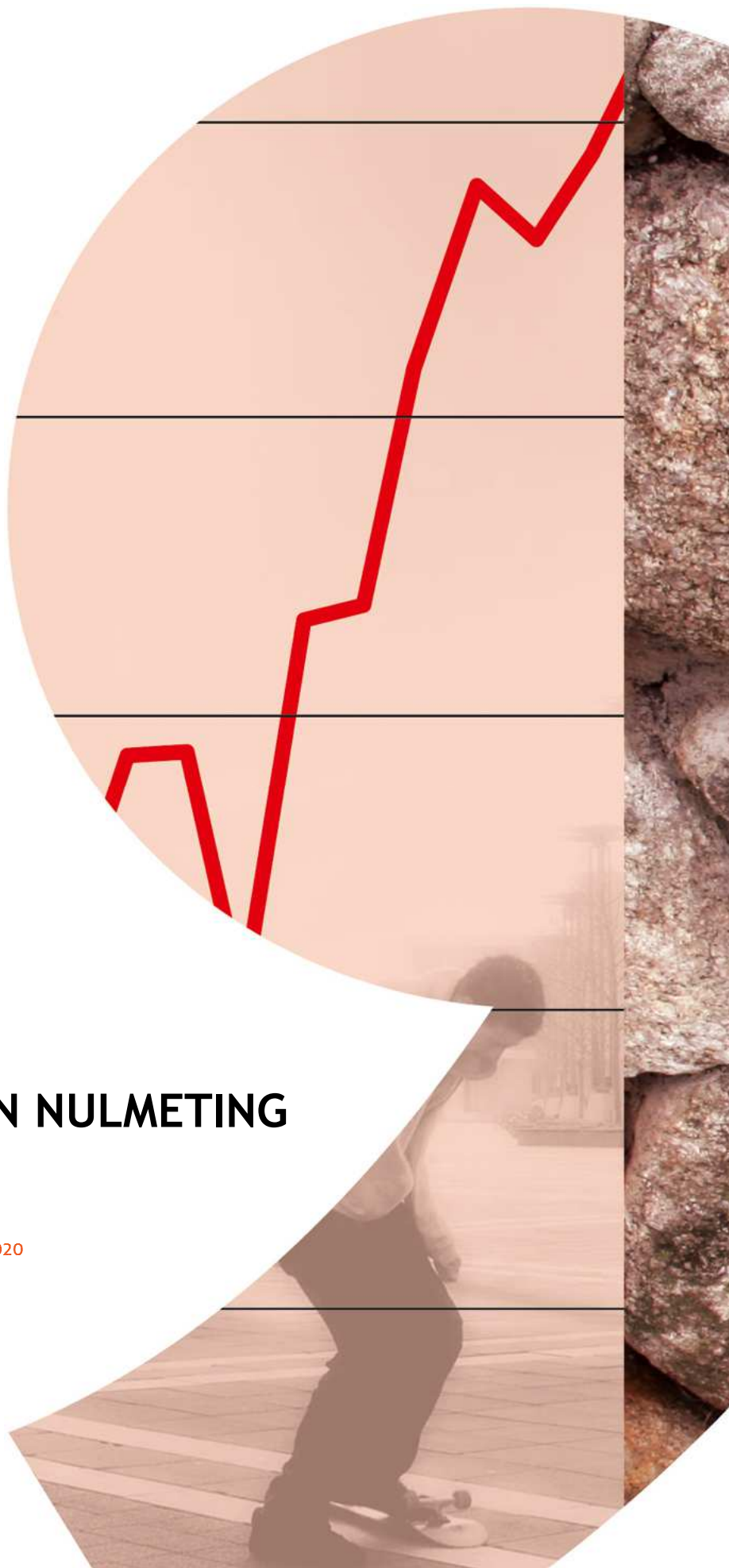

E,til

KEYPORT 2020 DOELSTELLINGEN EN NULMETING

Keyport

Connecting Tomorrow, Today | 2020

Keyport 2020

Doelstellingen en nulmeting

Drs. H.M.F.G.M. Faun
J.W.M. Gardeniers MSc.
S.C.A. Knoors MSc.
Prof. dr. J.D.P. Kasper

Maastricht, september 2013

VOORWOORD

Keyport 2020 Connecting Tomorrow, Today

Keyport 2020 is een van de zes regio's in de Nederlandse economische hotspot Brainport 2020 Zuidoost-Nederland. Samen koesteren deze regio's één gemeenschappelijke ambitie: Brainport 2020 op de kaart zetten als een van de drie best presterende economische regio's van Europa. Aan de basis daarvan ligt de intensieve samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs- & kennisinstellingen. Keyport 2020 is bij uitstek de strategisch gelegen verbindende factor voor samenwerking en de ontwikkeling van innovatieve projecten in eigen regio en tussen de diverse regio's.

In afstemming met vertegenwoordigers van de triple helix organisaties, betrokken bij de versterking van de economische structuur in de regio Keyport 2020, zijn voor de periode 2013 tot en met 2020 voor de domeinen People, Technology, Business en Basics een aantal doelstellingen vastgesteld. Doelstellingen die als leidraad dienen voor het entameren, ontwikkelen en uitvoeren van economische structuurversterkende projecten en activiteiten in en voor de regio Keyport 2020.

De gegevens in dit rapport bieden middels een nulmeting een eerste blik op de huidige stand van zaken van verschillende sociaaleconomische factoren in de regio Keyport 2020. Deze zijn gekoppeld aan de doelstellingen voor de komende zeven jaar. Om te zien in hoeverre Keyport 2020 op weg is om de doelstellingen te halen, is een goede vinger aan de pols nodig. Keyport zal dan ook op twee niveaus de voortgang blijven monitoren. Ten eerste zullen de in uitvoering zijnde projecten continue op resultaat en toegevoegde waarde voor de regio gemonitord worden. Ten tweede zal Keyport 2020 tweejaarlijks de ontwikkeling van de regio monitoren. Dit gekoppeld aan de strategische doelstellingen binnen de domeinen People, Technology, Business en Basics. Op die manier kunnen wij niet alleen tijdig knelpunten signaleren en zo nodig bijsturen, maar ook tijdig en adequaat anticiperen op de kansen en bedreigingen die van invloed zijn op de invulling van onze doelstelling om van Keyport 2020 een sterke, duurzame en aantrekkelijke regio te maken met een uitstekend economisch vestigingsklimaat.

A.A.M.M. Heijmans
Voorzitter Algemeen Bestuur Keyport 2020

SAMENVATTING

Keyport 2020 is een samenwerkingsverband van de Midden-Limburgse gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roermond, Roerdalen, Weert, de Noord-Brabantse gemeente Cranendonck en ondernemers en onderwijsinstellingen uit deze regio. Deze partijen hebben de handen ineen geslagen om de economische structuur van de regio duurzaam te versterken en het vestigingsklimaat te verbeteren. Keyport 2020 is één van de zes regionale partners in het overkoepelende uitvoeringsprogramma Brainport 2020.

In dit rapport worden acht doelstellingen op vijf domeinen voor Keyport 2020 geformuleerd. Daarbij is iedere doelstelling ook van een nulmeting voorzien.

ALGEMEEN

1. **In 2020 is (negatieve) het verschil tussen het BRP per inwoner in de regio Keyport 2020 en het BBP per inwoner in Nederland gehalveerd.**
 - BRP per inwoner in Keyport 2020 per 2010: 32.815 euro (92% van Nederlands gemiddelde)
 - Doelstelling is om het BRP per inwoner in 2020 op (minimaal) 96% van het Nederlands gemiddelde te brengen.

PEOPLE

2. **In 2020 is de arbeidsparticipatie in de regio Keyport 2020 toegenomen tot 75%.**
 - Arbeidsparticipatie in 2012: 70%.
3. **In 2020 is de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in de speerpuntsectoren van Keyport 2020 optimaal.**
 - Krapte in 2013 grotendeels afwezig door crisis. Er wordt op termijn wel weer krapte verwacht, veelal in de speerpuntsectoren van Keyport 2020. In de logistiek en de zorg is er een tekort aan stages en leerbanen.

TECHNOLOGY

4. **Er zijn minimaal 250 patenten aangevraagd vanuit de Keyport 2020 regio tot 2020.**
 - Tussen 2005 en 2009 werden gemiddeld 30 patenten per jaar aangevraagd.
 - Dit aantal moet tot 2020 tot gemiddeld 36 toenemen.
5. **De private R&D uitgaven in de Keyport regio zijn tot 2020 met een derde toegenomen tot 0,8% van het BRP.**
 - Tussen 2006 en 2010 waren de R&D-uitgaven gemiddeld 0,6% van het BRP.

BUSINESS

6. **De jaarlijkse investeringen in vaste activa door de bedrijven en maatschappelijke organisaties in de regio Keyport 2020 nemen tot 2020 toe tot gemiddeld 1.500 miljoen euro per jaar.**
 - Tussen 2008 en 2010 waren de investeringen door bedrijven en maatschappelijk organisaties gemiddeld ruim 1.200 miljoen euro per jaar.

7. **Het aantal bedrijfsuitbreidingen, nieuwe vestigingen en aantal starters in de speerpuntsectoren heeft een positief saldo, daarbij neemt het aantal starters dat na vijf jaar nog steeds actief is toe.**
- In 2011-2012 was er een negatief saldo van 22, vooral door meer opheffingen dan oprichtingen.
 - 57% van de in 2007 opgerichte vestigingen was in 2012 nog steeds in de regio Keyport 2020 actief.

BASICS

8. **In 2020 wordt er jaarlijks gemiddeld 290 euro miljoen geïnvesteerd in de Keyport 2020 regio door de overheden. Tevens committeert de overheid zich voor substantiële bedragen aan investeringen in infrastructuur en onderwijs.**
- Tussen 2008 en 2010 waren de investeringen door overheid, onderwijs en zorg gemiddeld circa 269 miljoen euro per jaar.
 - Volgens opgave van de gemeenten zijn er ter aarde van 136 miljoen euro aan investeringen in infrastructuur, werklocaties, onderwijs, commercieel vastgoed en woningmarkt gepland.

INHOUDSOPGAVE

Pagina

VOORWOORD	1
SAMENVATTING	2
1 INLEIDING	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doelstellingen, nulmeting en monitor	5
1.3 Leeswijzer	6
2 KEYPORT 2020	7
2.1 Partners	7
2.2 Uitvoeringsprogramma Brainport 2020 en Keyport 2020	8
2.3 Doelstellingen	9
2.4 Speerpunten	10
3 ALGEMEEN: BRUTO REGIONAAL PRODUCT	13
4 PEOPLE	15
4.1 Arbeidsparticipatie	15
4.2 Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	17
5 TECHNOLOGY	23
5.1 Patentaanvragen	23
5.2 R&D-uitgaven	24
6 BUSINESS	25
6.1 Investerings	25
6.2 Bedrijvendynamiek en starters	27
7 BASICS: OVERHEIDSINVESTERINGEN	29
8 TOT SLOT	32
BIJLAGE A SBI-AFBAKENINGEN SPEERPUNTSECTOREN	33
BIJLAGE B VOORGENOMEN OVERHEIDSINVESTERINGEN KEYPORT 2020 (2013-2020)	36

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Keyport 2020 is één van de zes deelregio's binnen Brainport 2020. Het is tevens de regionale samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid gericht op de economische ontwikkeling van de regio Keyport 2020. Daarbij ligt de nadruk op de speerpunten maakindustrie, logistiek, agribusiness, zorg en leisure & retail.

De regio Keyport 2020 is volop in beweging: zo zijn er de afgelopen jaren grote uitbreidingen van het retail- en leisuresegment in en om Roermond geweest en heeft de regio Weert en Cranendonck zich geprofileerd met een uitstekend vestigingsklimaat nabij Brainport Eindhoven. Ook richting de toekomst heeft de regio voldoende mogelijkheden om zich door te blijven ontwikkelen. Zo biedt de ontwikkeling van op logistiek gerichte bedrijventerreinen langs de belangrijke verkeersassen kansen en heeft de verdere ontwikkeling van de Maasplassen voor recreatieve doeleinden veel potentie. Daarmee kan Keyport 2020 zich ontwikkelen tot een belangrijke economische pijler in Zuidoost-Nederland.

Ook Europa hecht grote waarde aan sterke regio's. Het Europese regionale beleid stelt de regio's in staat om hun economie op een duurzame manier te stimuleren en werkgelegenheid te bevorderen. Met het vaststellen van de langetermijnstrategie EU 2020 kiest Europa voor een slimme, duurzame en inclusieve groei in regio's. In de regionale Europese programma's voor de periode 2014-2020 wordt dit verder vormgegeven. De regio's zijn dan aan zet om een Smart Specialisation Strategy¹ op te stellen waarin wordt aangegeven hoe zij op basis van hun specifieke kwaliteiten en condities in de regio kunnen bijdragen aan de doelstellingen van de Europese Unie. Deze ontwikkeling kan bijdragen aan versterking van het profiel van Keyport 2020. Bijvoorbeeld op de gebieden smart specialisation rond de biobased economy, innovatieve zorginstellingen en samenwerking in industriële waardeketens, inclusief logistiek. Dit geschiedt allemaal in een aantrekkelijke woon- en leefomgeving vol leisure- en retailmogelijkheden, die op hun beurt ook voor economische waarde zorgen.

1.2 Doelstellingen, nulmeting en monitor

Om de ontwikkeling van de regio Keyport 2020 meer structuur te geven, zijn er acht doelstellingen geformuleerd. De projecten die in de regio gestart worden met ondersteuning of assistentie van de uitvoeringsorganisatie Keyport 2020, dienen aan deze doelstellingen bij te dragen. Om te meten in hoeverre de doelstellingen gehaald worden is allereerst een nulmeting van de huidige stand van zaken nodig. Vervolgens kunnen de ontwikkelingen gemonitord worden.

In het voorliggende rapport zijn de doelstellingen van Keyport 2020 nader uitgewerkt en wordt een nulmeting gepresenteerd, op basis waarvan de komende jaren de voortgang gemonitord kan worden. Het primaire doel van een monitor is om met betrouwbare en feitelijke gegevens te rapporteren over de ontwikkelingen in de regionale economie,

¹ Een Smart Specialisation Strategy (S3) is een strategische aanpak voor economische ontwikkeling door gerichte stimulering en ondersteuning van onderzoek en innovatie. In een Smart Specialisation Strategy wordt een visie ontwikkeld op basis van regionale competitieve voordelen, waarbij strategische prioriteiten worden gesteld om de kennisgebaseerde potentieel voor een regio te maximaliseren, of deze nou sterk of zwak, high-tech of low-tech is. Zie ook <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu>.

innovatie en randvoorwaarden. Door de gegevens in dit rapport periodiek te actualiseren, kan de ontwikkeling over tijd op objectieve wijze gevolgd worden. Daarmee biedt de monitor input voor nadere evaluaties en is het een goed naslagwerk waarmee bestuurders en ondernemers de kracht van Keyport 2020 verder kunnen versterken.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt nader ingezoomd op Keyport 2020: wie zijn de partners, hoe ziet het uitvoeringsprogramma er uit, wat zijn de doelstellingen en wat zijn de speerpuntsectoren? Vervolgens wordt in de hoofdstukken 3 tot en met 7, per domein, nader ingegaan op de doelstellingen, inclusief een nulmeting van hoe Keyport 2020 er nu voor staat.

2 KEYPORT 2020

2.1 Partners²

Begin 2013 hebben de Midden-Limburgse gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Nederweert, Roermond, Roerdalen, Weert, de Noord-Brabantse gemeente Cranendonck³ en ondernemers, kennis- en onderwijsinstellingen uit deze regio het samenwerkingsverband Keyport 2020 opgericht. Deze partijen hebben de handen ineen geslagen om de economische structuur van de regio duurzaam te versterken en het vestigingsklimaat te verbeteren. Keyport 2020 is (naast onder andere LED en Greenport Venlo) één van de samenwerkingspartners binnen Brainport 2020 Zuidoost-Nederland: de strategie en het programma om Zuidoost-Nederland koploper van de internationale kenniseconomie te maken.

Figuur 1.1 Regionale afbakening Keyport 2020

Bron: Keyport 2020

² De inhoud van deze paragraaf is grotendeels ontleend aan de website www.keyport2020.nl.

³ De regionale afbakening van Midden-Limburg plus Cranendonck zorgt voor uitdagingen bij het verzamelen van statistieken: veel regionaal-economische gegevens zijn alleen beschikbaar op COROP-niveau. In voorkomende gevallen zal voor de regionale afbakening uit worden gegaan van de COROP Midden-Limburg en zal worden aangenomen dat het al dan niet weglaten van de gemeente Cranendonck uit de berekening van beperkte invloed is. Waar mogelijk, zullen de gegevens van de gemeente Cranendonck wel meegenomen worden in de statistieken.

Keyport 2020 bundelt en regisseert de krachten van ondernemers, overheid, onderwijs en kennisinstellingen (de triple helix) en fungeert als de centrale visie waarin de drie partijen zich herkennen. Zodoende beoogt men de economische structuur in en voor de regio te versterken.

Om economische ontwikkelingen met gerichte acties te ondersteunen, zal Keyport 2020 met een set van doelstellingen werken, die in de jaren tot en met 2020 gerealiseerd moeten worden. Deze doelstellingen sluiten aan bij het uitvoeringsprogramma van Brainport 2020, dat zich op heel Zuidoost-Nederland richt.

2.2 Uitvoeringsprogramma Brainport 2020 en Keyport 2020

Het uitvoeringsprogramma Brainport 2020 bevat ruim zeventig acties om de (sociaal-) economische fundamenteën te verstevigen en de bedrijvigheid en innovatie verder te bevorderen. Deze acties zijn gebaseerd op input van bedrijven (groot en klein), kennisinstellingen, financiële instellingen, maatschappelijke organisaties en decentrale en centrale overheden. De volgende prioritaire thema's zijn hieruit naar voren gekomen: 'talent en vakmanschap'; 'kennis', 'ondernemerschap', 'clusters', 'infrastructurele verbindingen', 'innovatiecampussen', 'publieke R&D', 'branding' en 'samenwerking'. Deze thema's zijn gebundeld in vijf domeinen:

- People
- Business
- Technology
- Basics
- Algemeen

People

Arbeid is één van de belangrijkste productiefactoren. Men spreekt dan ook vaak van 'human capital'. Economische ontwikkeling begint dan ook bij mensen: er moeten voldoende goed gekwalificeerde mensen zijn om ondernemingen te starten, ideeën te ontwikkelen en als werknemer in dienst te zijn. 'Goed gekwalificeerd' betekent hierbij niet per definitie 'hoog opgeleid'. Het is namelijk van belang dat de arbeidsmarkt zowel kwantitatief als kwalitatief in balans is. Van oudsher is er in de regio Keyport 2020 veel werkgelegenheid op lager of middelbaar beroepsniveau en zijn er ook veel inwoners met een lagere of middelbare opleiding. Het is dan ook van belang dat zo veel mogelijk mensen op de arbeidsmarkt participeren in een passende baan en de werkloosheid zo laag mogelijk is.

Business

De bedrijvigheid en het ondernemerschap bepalen het economische succes van een regio. Ondernemers richten nieuwe bedrijven op of breiden hun activiteiten uit. Wanneer een regio een aantrekkelijk vestigingsklimaat heeft zullen er (naast de oprichtingen binnen de regio) ook bedrijven naar de regio toe verhuizen. Ook de investeringen zijn een belangrijk deel van het domein 'business'. Bedrijven en instellingen investeren in vaste activa om bedrijfsprocessen te verbeteren.

Technology

Zuidoost-Nederland is een technologische topregio. Niet alleen in Brainport Eindhoven, maar ook in Limburg en andere delen van Noord-Brabant, zijn veel bedrijven actief die koploper zijn in hun bedrijfstak door het ontwikkelen van innovatieve producten en diensten. Een deel van de onder 'business' genoemde investeringen zijn erop gericht innovaties te realiseren. Veel van deze innovaties op technologisch gebied worden vastgelegd in patentaanvragen.

Basics

Om een regio op sociaaleconomisch gebied te laten floreren, zijn een aantal belangrijke randvoorwaarden noodzakelijk. Onderwijs, infrastructuur en een passend woningaanbod zijn belangrijke factoren voor zowel bedrijven als personen om zich in een regio te vestigen en/of er te blijven. Vooral de overheid heeft een belangrijke stimulerende en coördinerende taak. Het is dan ook van belang dat de overheid de juiste, noodzakelijke, maar ook verantwoorde investeringen in het vestigingsklimaat doet.

Algemeen

Het domein 'algemeen' is het totaalbeeld dat uit de voorgaande domeinen naar voren komt. Zonder op de details in te gaan kan er een beeld geschetst worden van hoe de regio in sociaaleconomisch opzicht ervoor staat. Concreet wordt hierbij gekeken naar het bruto regionaal product (BRP). Deze economische variabele is een benadering van de welvaart in een regio.

2.3 Doelstellingen

Per domein zijn door Keyport 2020, in samenwerking met Etil, doelstellingen geformuleerd, inclusief meetbare indicatoren om de voortgang te kunnen monitoren. De meeste doelstellingen hebben betrekking op een verbetering die aan het einde van dit decennium gerealiseerd moet zijn. De doelstellingen zijn zodanig gekozen en geformuleerd dat deze aan de volgende drie criteria voldoen:

1. De doelstelling is ambitieus
2. De doelstelling is realistisch
3. De doelstelling is meetbaar

Doordat de doelstellingen ambitieus zijn, committeert de regio zich om er 'een schepje bovenop' te doen: alleen maar doen wat er nu reeds gedaan wordt zal niet voldoende zijn om de regio structureel te versterken. Immers: stilstand is achteruitgang. Doordat de factor 'realistisch' erin gebracht is, wordt er echter wel gestreefd naar een situatie die tegen het jaar 2020 daadwerkelijk haalbaar is. Op gebieden waar Keyport 2020 op dit moment onder het Nederlandse gemiddelde scoort (bijvoorbeeld BRP per inwoner of gemiddeld opleidingsniveau) hoeft niet direct verwacht te worden, dat de regio een dermate grote inhaalslag in zeven jaar tijd gaat maken, dat de achterstand omgebogen is in een voorsprong. Onrealistische doelstellingen werken eerder ontmoedigend, en daarmee averechts. Voor de gekozen doelstellingen is dan ook getracht een goede balans te vinden tussen het ambitieniveau en haalbaarheid.

Om de doelstellingen te monitoren en eventueel tussentijds bij te kunnen stellen, is het van belang dat de voortgang gedetailleerd in beeld gebracht kan worden. Er is dan ook gekozen om alleen doelstellingen te formuleren die met behulp van statistische gegevens in beeld gebracht kunnen worden. Dit betekent dat een aantal mogelijk interessante doelstellingen buiten beschouwing is gelaten. Zo is er op het gebied van 'basics' alleen een doelstelling op het gebied van overheidsinvesteringen geformuleerd, omdat het algehele 'vestigingsklimaat' als begrip te subjectief is, en daarmee dus kwantitatief noch objectief goed en volledig in beeld te brengen is.

Samen met Etil heeft Keyport 2020 (per domein) de volgende doelstellingen geformuleerd:

Algemeen

9. In 2020 is (negatieve) het verschil tussen het BRP per inwoner in de regio Keyport 2020 en het BBP per inwoner in Nederland gehalveerd.

People

10. In 2020 is de arbeidsparticipatie in de regio Keyport 2020 toegenomen tot 75%.
11. In 2020 is de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in de speerpuntsectoren van Keyport 2020 optimaal.

Technology

12. Er zijn minimaal 250 patenten aangevraagd vanuit de Keyport 2020 regio tot 2020.
13. De private R&D uitgaven in de Keyport regio zijn tot 2020 met een derde toegenomen tot 0,8% van het BRP.

Business

14. De jaarlijkse investeringen in vaste activa door de bedrijven en maatschappelijke organisaties in de regio Keyport 2020 regio nemen tot 2020 toe tot gemiddeld 1.500 miljoen euro per jaar.
15. Het aantal bedrijfsuitbreidingen, nieuwe vestigingen en aantal starters in de speerpuntsectoren heeft een positief saldo, daarbij neemt het aantal starters dat na vijf jaar nog steeds actief is toe.

Basics

16. In 2020 wordt er jaarlijks gemiddeld 290 euro miljoen geïnvesteerd in de Keyport 2020 regio door de overheden. Tevens committeert de overheid zich voor substantiële bedragen aan investeringen in infrastructuur en onderwijs.

Deze doelstellingen worden in de hoofdstukken 2 tot en met 5 nader toegelicht.

2.4 Speerpunten

In een aantal van de bovenstaande doelstellingen wordt verwezen naar de ‘speerpuntsectoren’. Dit zijn de vijf sectoren waar Keyport 2020 zich nadrukkelijk op richt en wil stimuleren, te weten⁴:

- Agribusiness
- Leisure & retail
- Logistiek
- Maakindustrie
- Zorg

Agri

Landbouw, tuinbouw en veeteelt mogen dan wel al duizenden jaren oud zijn, de sector heeft niet aan belang ingeboet. Sterker nog: ook in het in 2011 geïntroduceerde nationale topsectorenbeleid nemen de land en tuinbouw (in brede zin) een belangrijke rol in. Twee van de negen nationale topsectoren zijn namelijk “Agri & Food” en “Tuinbouw & Uitgangsmaterialen”. De eerste richt zich op de landbouw in brede zin, inclusief de voedselverwerkende industrie. De tweede is er om de gehele keten in de tuinbouw te stimuleren: van toeleveranciers tot teelt, verwerking en samenhangende activiteiten als groothandel, veilingen en biotechnologisch speur- en ontwikkelingswerk.

⁴ De sectorale afbakeningen op basis van SBI-codes zijn te vinden in Bijlage A.

In Keyport 2020 worden de twee topsectoren “Agri & Food” en “Tuinbouw & Uitgangsmaterialen” samengevat onder de noemer “Agri”. Vanuit de agrarische achtergrond van de regio is de Agribusiness stevig verankerd in Keyport 2020. Landbouwmechanisatie en agribusiness trekken van oudsher samen op. Richting de toekomst zal er ook in toenemende mate nadruk worden gelegd op de zogeheten biobased industry, inclusief hoogwaardige agrarische R&D.

Leisure & retail

De regio Keyport 2020 heeft een aantrekkelijk toeristisch profiel, met zowel natuur, actieve recreatiemogelijkheden, cultuurhistorie en een uitgebreid detailhandelsaanbod. Enkele van de belangrijkste blikvangers in de regio Keyport 2020 zijn de volgende:

- De Maasplassen zijn het grootste watersportgebied van Nederland.
- De retaillocaties in en om Roermond bieden een hoogwaardig aanbod in, onder andere, de branches (designer) mode, interieur en woninginrichting, huis- en tuin en buitensport.
- Aantrekkelijke nationale parken, inclusief fiets- en wandelroutes.
- Historische kernen van Roermond, Stevensweert, Wesseem en Thorn.
- Uitgebreid horeca-aanbod in Weert, Roermond en Thorn.

Met dit divers aanbod heeft de regio Keyport 2020 een aantrekkelijk profiel voor meerdaags verblijf. De laatste jaren is de leisure- en retailsector dan ook een van de snelst groeiende bedrijfssectoren en daarmee uitgegroeid tot één van de belangrijkste pijlers van Keyport 2020. Deze positie kan verder verstevigd en uitgebouwd worden.

Logistiek

De regio Keyport 2020 ligt centraal op de handelsroutes van Antwerpen naar het Roergebied en van de Randstad naar Zuid-Europa. De nabijheid en/of aanwezigheid van de hoofdverkeersaders A2 en A73, intercitystations, goed bevaarbare waterwegen met overslagmogelijkheden en internationale luchthavens geven de regio een goed ontsloten netwerk waarlangs de economische dynamiek zich ontplooit.

Om deze positie te versterken worden er bedrijventerreinen langs de hoofdverkeersaders aangelegd, die inspelen op een multimodale ontsluiting van goederen. Duidelijke voorbeelden hiervan zijn de verdere ontwikkeling van bedrijventerrein Businesspark Midden-Limburg nabij Knooppunt Het Vonderen waar het distributiecentrum van winkelketen Action zich zal vestigen.

Maakindustrie

Sinds de industrialisatie in de negentiende eeuw, hebben zich in Zuidoost-Nederland sterke industriële clusters ontwikkeld, die tot en met deze eeuw zijn uitgegroeid tot de topsectoren 'High Tech Systems & Materials (HTSM)' en 'Chemie'. Ook in de regio Keyport 2020 zijn veel ondernemingen in de industriële sector. Veelal zijn dit relatief kleinschalige ondernemingen in de maakindustrie, maar er zijn in de regio ook enkele spelers van formaat, zoals Rockwool, Trespas en Sekisui.

De maakindustrie is na de groot- en detailhandel en de zorg de grootste bedrijfssector in de regio Keyport 2020. Maar de sector is niet alleen op zichzelf belangrijk, maar is tevens aanjager voor ontwikkelingen en innovaties in andere sectoren zoals agro & food, biobased economy, zorg en logistiek. Deze intersectorale ketens wil men in Keyport 2020 bevorderen.

Zorg

Een groeiende zorgbehoefte en stijgende zorgkosten dwingen ons na te denken over nieuwe technologieën om de zorg efficiënter en kostenbewust aan te bieden. Dit kan bijvoorbeeld via domotica en internetconsulting. Keyport 2020 legt de verbinding tussen grote gespecialiseerde zorgaanbieders in de regio en ondernemers.

Naast het maatschappelijke belang van de zorg, heeft de sector ook een groot economisch belang. De totale sector zorg- en welzijn is namelijk goed voor ruim 18% van de werkgelegenheid in de regio Keyport 2020. Door de samenwerking tussen de zorg- en kennisinstellingen en de industrie te verbeteren innovatieve, grote zorgaanbieders, inclusief chronische interne ziektes.

wil Keyport 2020 uitgroeien tot een regio met een expertisecentrum op het gebied van

3 ALGEMEEN: BRUTO REGIONAAL PRODUCT

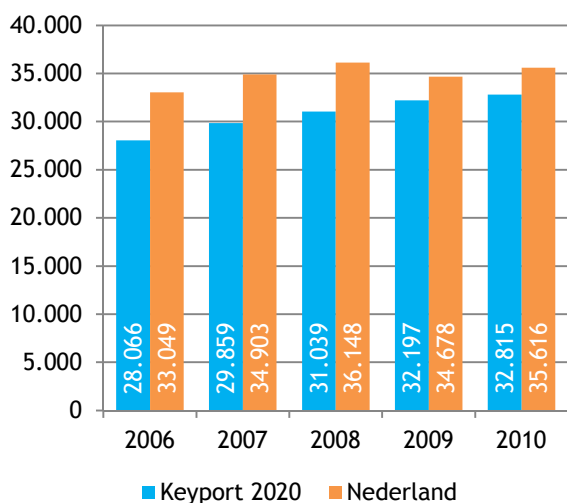
Doelstelling:

In 2020 is het (negatieve) verschil tussen het bruto regionaal product per inwoner in de regio Keyport 2020 en het BBP per inwoner in Nederland gehalveerd.

Door de regionale economie te stimuleren, is het uiteindelijk de bedoeling dat de welvaart van de regio bevorderd wordt. Om de welvaart van een regio in beeld te brengen wordt veelal het bruto regionaal product per inwoner gehanteerd. De ontwikkeling van het BRP in de regio Keyport is van veel factoren afhankelijk. Op een deel van die factoren hebben de actoren binnen de regio zelf invloed, maar het BRP wordt vooral bepaald door de omliggende gebieden en (vooral) de ontwikkeling van de (wereld)economie in het algemeen.

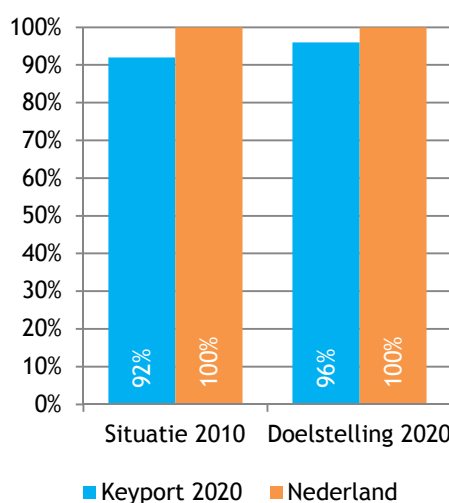
Omdat de ontwikkeling van het BRP voor het grootste deel afhankelijk is van externe factoren, is het lastig om als doelstelling een groeipercentage op het huidige BRP te leggen. Immers: als de huidige crisis lang aanhoudt zal de groei van het BRP vrijwel zeker achterblijven bij iedere doelstelling. Als de economie echter weer aantrekt, kan een groeidoelelstelling relatief eenvoudig gehaald worden, zonder dat dit het resultaat is van vooruitgang die gerealiseerd is door actoren binnen de regio Keyport 2020.

Daarom is er een doelstelling geformuleerd die ambitieus is en tevens rekening houdt met conjunctuurschommelingen buiten de invloedssfeer van actoren binnen de regio Keyport. Door de ontwikkeling af te zetten tegen het Nederlandse gemiddelde kan gezien worden of de regio Keyport zich bovengemiddeld ontwikkelt.

Figuur 3.1 Bruto regionaal product per inwoner, Keyport 2020 en Nederland, 2006-2010

Bron: CBS, Etil.

Figuur 3.2 BRP per inwoner Keyport 2020 ten opzichte van Nederland

Bron: CBS, bewerking Etil

Het BRP per inwoner ligt in Keyport structureel onder het Nederlandse gemiddelde. De meest recent beschikbare gegevens stammen uit 2010. Toen was het BRP per inwoner 32.815 euro in Keyport⁵, versus 35.616 euro landelijk (figuur 3.1). Dit is een verschil van 2.801 euro. Anders

⁵ Er zijn alleen statistische gegevens op COROP-niveau beschikbaar. De gepresenteerde gegevens zijn dan ook voor de regio Midden-Limburg, exclusief Cranendonck.

geformuleerd: het BRP van Keyport 2020 ligt op 92% van het Nederlands gemiddelde. Volgens de doelstelling zou dit dus 96% moeten worden (figuur 3.2) ⁶.

Er zijn helaas nog geen definitieve standcijfers over 2011 en 2012 beschikbaar. Wel is er al enig zicht op de ontwikkeling. Uit de eerste uitkomsten geven aan dat het BRP in 2011 in de regio Keyport 2020 iets minder dan landelijk gegroeid is (0,9% versus 1%) en in 2012 ook iets meer gekrompen (-1,4% versus -1%).

⁶ Het landelijk gemiddelde wordt overigens beïnvloed door de aardgaswinningen in Groningen. Het is mede daarom niet realistisch om te verwachten dat Keyport op het Nederlandse gemiddelde komt, of daaroverheen gaat.

4 PEOPLE

De regio Midden-Limburg is door het Rijk geclassificeerd als anticipeerregio. Dit betekent dat de bevolking regiobreed nog niet afneemt, maar het de verwachting is dat dit op termijn wel zal gebeuren. Daarbij is de bevolkingssamenstelling wel al aan veranderingen onderhevig, met een toenemend aandeel ouderen (vergrijzing) en een afnemend aandeel jongeren (ontgroening). Tevens kan het voorkomen dat de bevolking in delen van de regio wel al afneemt. De gemeente Cranendonck ligt buiten het anticipeergebied Midden-Limburg, maar zal als perifere gemeente (op termijn) niet aan de bevolkingskrimp kunnen ontkomen.

Bevolking is dus een belangrijk thema in de regio Keyport 2020. Een krimpende en vergrijzende bevolking heeft namelijk ook gevolgen op het toekomstige arbeidsaanbod. Om de ontwikkeling van de beroepsbevolking in goede banen te leiden heeft Keyport 2020 twee doelstellingen in het domein 'people' geformuleerd: één over de vergroting van de arbeidsparticipatie en één over de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. De eerste doelstelling is meer kwantitatief ingestoken, immers: bij een grotere participatie worden de gevolgen van bevolkingskrimp gecompenseerd of teniet gedaan. De tweede doelstelling is vanuit kwalitatief oogpunt bezien. Het is namelijk van belang dat de werkgelegenheid en de beroepsbevolking in een regio bij elkaar passen, of dit nou op een laag, middelbaar of hoog opleidingsniveau is.

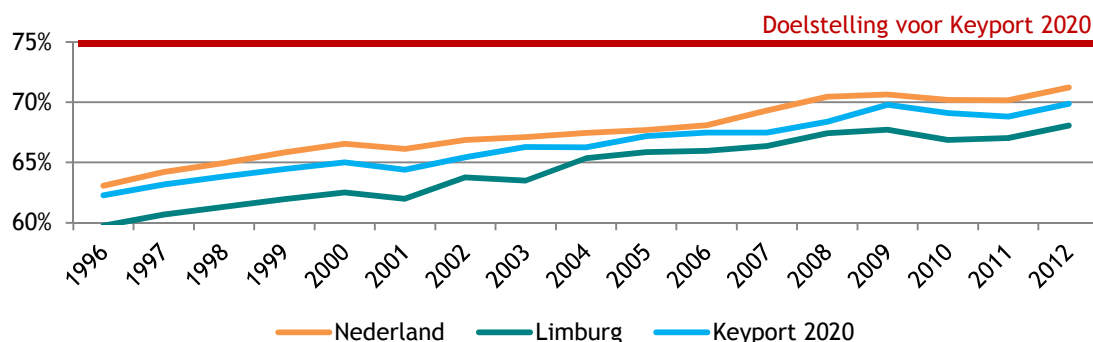
4.1 Arbeidsparticipatie

Doelstelling:

In 2020 is de arbeidsparticipatie in de regio Keyport 2020 toegenomen tot 75%

De beroepsbevolking is het deel van de 15 tot 65-jarigen⁷ (potentiële beroepsbevolking) dat zich actief op de arbeidsmarkt aanbiedt. Hetzij door te werken, hetzij door actief te zoeken naar werk. Het aandeel van de beroepsbevolking in de potentiële beroepsbevolking is de participatiegraad.

De (arbeids)participatie ligt in de regio Keyport 2020 onder het Nederlandse gemiddelde (figuur 4.1). Afhankelijk van enkele fluctuaties, veelal veroorzaakt door conjunctuurgolven, ligt de participatiegraad een half tot twee procentpunt onder het landelijk niveau. Wel ligt de arbeidsparticipatie in Keyport 2020 (ruim) boven het Limburgs gemiddelde. In 2012 lag de arbeidsparticipatie in Keyport 2020 op 70%, ten opzichte van 71% landelijk.

Figuur 4.1 Ontwikkeling arbeidsparticipatie in Nederland, Limburg en Keyport 2020, 1996-2012

Bron: CBS, bewerking Etil

⁷ Deze leeftijd zal in de toekomst naar 67 gaan.

In de participatie is de afgelopen jaren duidelijk een crisiseffect zichtbaar: de participatie nam in de regio Keyport 2020 tussen 2009 en 2011 af. Dit is hoogstwaarschijnlijk toe te schrijven aan een ontmoedigingseffect: werklozen die niet in aanmerking (meer) komen voor een uitkering, schrijven zich niet in als werkzoekend omdat ze weinig kansen op de arbeidsmarkt zien en een inschrijving geen voordelen voor hen heeft.

De arbeidsparticipatie van vrouwen ligt lager dan die van mannen. Van de vrouwen tussen de 15 en 65, woonachtig in de regio Keyport 2020, participeert 61%, ten opzichte van een participatiegraad van 78% bij mannen. De arbeidsparticipatie van vrouwen neemt wel nog jaarlijks toe. Door deze toename is de verwachting dat de totale arbeidsparticipatie (mannen en vrouwen bij elkaar) ook zal toenemen. Volgens de meest recente prognoses zal de totale participatiegraad in 2020 voor de regio Keyport 2020 uitkomen op 74%. Dit is iets lager dan het voorziene landelijk gemiddelde van 75%. Door de arbeidsparticipatie te stimuleren, is het de intentie van Keyport 2020 om de participatiegraad in 2020 ook op 75% te krijgen. Dit is dus een toename van vijf procentpunt ten opzichte van 2012.

De samenstelling van de beroepsbevolking wijkt in Keyport 2020 iets af van het landelijke beeld. De beroepsbevolking is in Keyport 2020 relatief ouder (meer 45+), vaker middelbaar en minder vaak hoogopgeleid (staat 4.1).

	15-25	25-35	35-45	45-55	55-65	Laag	Middelbaar	Hoog
Keyport 2020	8%	18%	22%	30%	19%	24%	48%	28%
Nederland	11%	22%	26%	26%	15%	23%	42%	34%

Staat 4.1 Samenstelling beroepsbevolking Keyport 2020 en Nederland

Bron: CBS, bewerking Etil

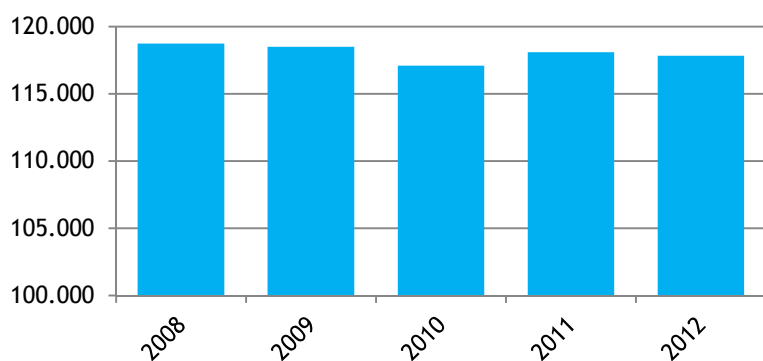
De beroepsbevolking bestaat uit zowel werkzame als werkloze personen. Het is daarom van belang de ontwikkeling van de participatie in de context van de werkgelegenheid en de werkloosheid te zien. Theoretisch zou de participatie namelijk kunnen toenemen bij gelijkblijvende werkgelegenheid, doordat meer mensen zich als werkloos/werkzoekend inschrijven.

*Werkgelegenheid*⁸

Sinds 2008 is de werkgelegenheid afgenomen. Vooral tussen 2009 en 2010 was er een flinke afname (figuur 4.2). Het jaar erna nam de werkgelegenheid wel weer toe, maar in 2012 was er weer een daling. De algehele neerwaartse trend is vooral toe te schrijven aan de economische crisis, waarin Nederland zich sinds eind 2008 bevindt. De afname heeft zich vooral voorgedaan in de industrie en bij de financiële instellingen.

⁸ De werkgelegenheid is inclusief de gemeente Cranendonck.

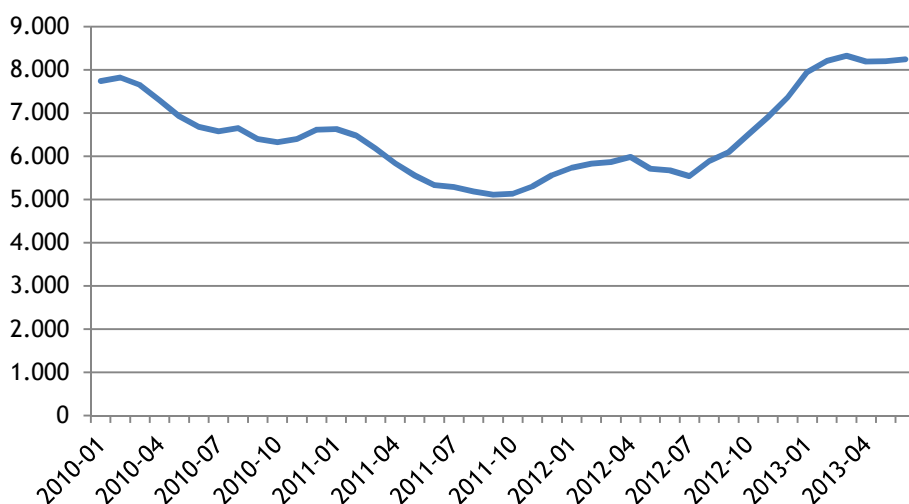

Figuur 4.2 Ontwikkeling werkgelegenheid regio Keyport 2020, 2008-2012

Bron: Etil (VRL), LISA, 2013

Werkloosheid

Onlangs de economische crisis en de afname van werkgelegenheid, is de werkloosheid⁹ in Keyport 2020 in 2010 en 2011 afgenomen (figuur 4.4). Dit is bewijs van het eerder genoemde ontmoedigings-effect. In 2012 begon de werkloosheid echter weer toe te nemen, vooral in de tweede helft van het jaar. Dit zal deels te maken hebben met de afname van werkgelegenheid tussen 2011 en 2012. In de loop van 2013 is de werkloosheid weer wat gestabiliseerd.

Figuur 4.4 Werkloosheid (aantal niet-werkende werkzoekenden) Keyport 2020, jan 2010-juni 2013

Bron: UWV, Etil

Concluderend kan gesteld worden dat op langere termijn de arbeidsparticipatie toe is genomen. Alleen in de periode 2009-2011 nam de participatie, als gevolg van de crisis, af. De crisis is in die jaren ook in de werkgelegenheidsafname te zien. Doordat een groep niet-uitkeringsgerechtigden zich in die jaren ook niet heeft ingeschreven als werkzoekend, nam de participatie af. In 2011 nam de werkgelegenheid toe, gevolgd door een toename van de participatie. De hogere participatie en afnemende werkgelegenheid 2012, vertaalde zich vervolgens in een forse toename van de werkloosheid.

⁹ Niet-werkende werkzoekenden, ingeschreven bij het UWV.

4.2 Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Doelstelling

In 2020 is de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt in de speerpuntsectoren van Keyport 2020 optimaal.

In staat 4.2 is de krapte op de arbeidsmarkt in Limburg en Midden-Limburg weergegeven¹⁰. Het betreft de vooruitzichten tot en met 2016, volgens het RAIL-onderzoek uit het voorjaar van 2012. Destijds werd krapte verwacht voor vrijwel alle lagere beroepen en de meeste beroepen op agrarisch, industrieel en transportgebied. Deze laatste beroepsgroepen op middelbaar niveau hangen sterk samen met de speerpuntsectoren maakindustrie, agri en logistiek. Ook op hoger niveau werd er krapte verwacht voor de meer technische en transportberoepen. Voor de middelbare beroepen op het gebied van de zorg (verzorgende beroepen en (para)medische beroepen) werd geen krapte verwacht.

In het RAIL-onderzoek 2012 zijn de perspectieven voor werkgevers tot en met 2016 in beeld gebracht. Inmiddels is duidelijk dat de economische crisis langer voortduurt dan in 2012 gedacht werd. Ook de overheidsbezuinigtingen zorgen voor minder vraag naar personeel in de sectoren overheid, onderwijs en zorg. De genoemde indicaties van krapte zijn daardoor veelal achterhaald: op dit moment is er nauwelijks nog sprake van arbeidsmarkt krapte. Alleen voor specifieke of specialistische beroepen kan er nog wel eens krapte optreden. Zodra de economie weer aantrekt, zijn de in 2012 berekende perspectieven echter waarschijnlijk wel weer grotendeels van toepassing. De gegevens moeten dan ook vooral in dat licht gezien worden: ze zijn van toepassing zodra de economie weer gaat aantrekken.

Voor een goed functionerende arbeidsmarkt is het van belang dat er balans is tussen vraag (de werkgevers) en aanbod (werknemers en werkzoekenden). ‘Balans’ op de arbeidsmarkt is niet hetzelfde als een situatie van ‘geen krapte’ of ‘geen tekort’. Dit kan namelijk ook het resultaat zijn van het gebrek aan vraag naar arbeid (zoals in de huidige crisissituatie veelal het geval is). Er dient dus gestreefd te worden naar een situatie waarin er zowel voldoende vraag als voldoende aanbod is. Daarbij zou als randvoorwaarden moeten gelden dat:

1. de werkgelegenheid groeit (of in ieder geval eenzelfde ontwikkeling doormaakt als landelijk), vooral in beroepsgroepen die voor de speerpunten van belang zijn;
2. er voldoende stageplekken op mbo niveau zijn;
3. de werkloosheid afneemt (reeds behandeld in paragraaf 4.1).

Op basis van de perspectieven uit RAIL 2012 en de drie genoemde randvoorwaarden (die hierna verder uitgewerkt worden) kan geconcludeerd worden dat de crisis zorgt voor enkele ongunstige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt: de werkgelegenheid neemt af en de werkloosheid neemt toe. Mede hierdoor is het met name voor studenten in een opleiding gericht op de zorg, industrie en de logistiek lastig om een stageplaats te vinden. In andere sectoren zijn er meer mogelijkheden. Gegeven de toenemende werkloosheid bij afnemende werkgelegenheid, is de algehele arbeidsmarktkrapte tijdelijk weg, maar kan deze wel terugkomen. Dit zal dan vooral spelen bij alle beroepen op lager niveau en op middelbaar en hoger niveau bij beroepen die samenhangen met bouw, techniek en transport.

Tegen 2020 zou volgens de ambitie van Keyport 2020 de voorziene krapte voorkomen moeten worden. De eerste stap om dit voor elkaar te krijgen is een duidelijk inzicht krijgen in de

¹⁰Gegevens op basis van Regionale Arbeidsmarkt Informatie Limburg (RAIL), geen gegevens over Cranendonck voor handen.

beroepsgroepen waar de krapte zich het meest prominent zal manifesteren en daar vooral de instroom arbeid stimuleren.

Beroepen	Limburg	Midden-Limburg
Elementaire beroepen	Groot	Groot
Lagere niet-specialistische beroepen	Enige	Enige
Lagere agrarische beroepen	Groot	Groot
Lagere technische beroepen	Groot	Groot
Lagere bouwkundige beroepen	Groot	Groot
Lagere metaal- en elektrotechnische beroepen	Groot	Zeer groot
Lagere overige industriële beroepen	Groot	Groot
Lagere transportberoepen	Groot	Groot
Lagere (para) medische beroepen	Groot	Groot
Lagere administratieve beroepen	Groot	Groot
Lagere commerciële en verkoopberoepen	Groot	Groot
Lagere beveiligingsberoepen	Groot	Groot
Lagere verzorgende beroepen	Groot	Groot
Lagere dienstverlenende beroepen	Enige	Groot
Middelbare agrarische beroepen	Groot	Groot
Middelbare technische beroepen	Groot	Groot
Middelbare bouwkundige beroepen	Groot	Groot
Middelbare metaal- en elektrotechnische beroepen	Groot	Groot
Middelbare overige industriële beroepen	Groot	Groot
Middelbare transportberoepen	Enige	Groot
Middelbare (para)medische beroepen	Vrijwel geen	Vrijwel geen
Middelbare administratieve beroepen	Vrijwel geen	Enige
Middelbare commerciële en verkoopberoepen	Enige	Enige
Middelbare jur., bestuurlijke en beveiligingsberoepen	Vrijwel geen	Enige
Middelbare taalkundige, culturele beroepen	Enige	Enige
Middelbare sociaal-maatschappelijke beroepen	Vrijwel geen	Vrijwel geen
Middelbare verzorgende beroepen	Vrijwel geen	Vrijwel geen
Middelbare dienstverlenende beroepen	Vrijwel geen	Vrijwel geen
Hogere pedagogische beroepen	Zeer groot	Zeer groot
Hogere landbouwkundige beroepen	Vrijwel geen	Vrijwel geen
Hogere technische beroepen	Groot	Groot
Hogere bouwkundige beroepen	Groot	Groot
Hogere metaal- en elektrotechnische beroepen	Groot	Groot
Hogere overige industriële beroepen	Enige	Enige
Hogere transportberoepen	Groot	Groot
Hogere (para) medische beroepen	Enige	Enige
Hogere administratieve beroepen	Enige	Enige
Hogere commerciële en economische beroepen	Vrijwel geen	Enige
Hogere juridische, bestuurlijke en beveiligingsberoepen	Vrijwel geen	Vrijwel geen
Hogere taalkundige, culturele beroepen	Enige	Enige
Hogere sociaal-maatschappelijke beroepen	Vrijwel geen	Vrijwel geen
Hogere verzorgende beroepen	Vrijwel geen	Vrijwel geen
Managers (HBO werk- en denkniveau)	Enige	Enige

Staat 4.2 Personeelskrapte voor elementaire, lagere, middelbare en hogere beroepsgroepen, Limburg en Midden-Limburg, t/m 2016

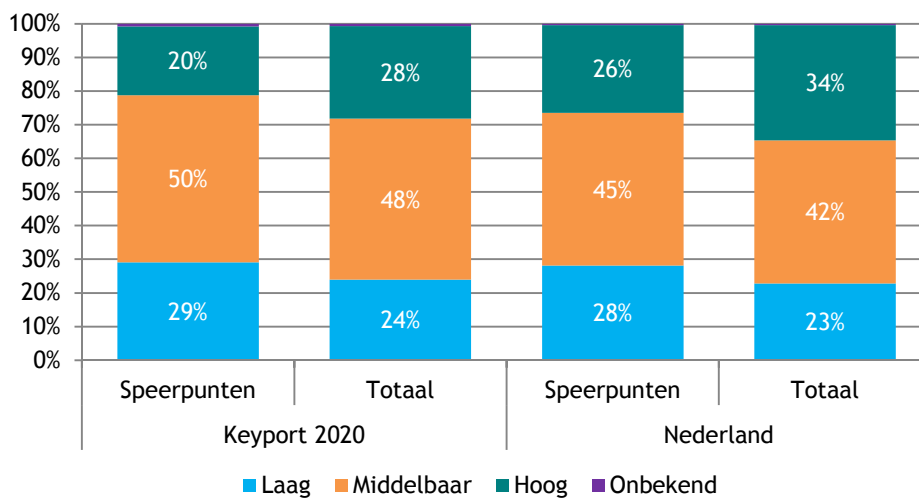
Bron: Etil (RAIL), 2012

NB: Bij het verschijnen van RAIL 2014 (uitgevoerd door Etil en Panteia) in juni 2014 zal de bovenstaande staat 4.2 voor de regio Keyport 2020 geactualiseerd worden.

Ad 1. Werkgelegenheid naar opleidingsniveau¹¹

In de perspectieven uit RAIL 2012 bleek dat er vooral krapte in lagere en (deels) in middelbare beroepen verwacht werd. Het is daarom van belang bij te houden hoe de werkzame beroepsbevolking naar opleidingsniveau zich ontwikkelt, vooral in de speerpunten. Om dit te kunnen monitoren, is een nulmeting uitgevoerd naar de huidige samenstelling van de werkzame personen naar opleidingsniveau (figuur 4.3). In 2011 (de meest recente beschikbare gegevens hierover) was 50% van de werkgelegenheid in de speerpuntsectoren in Keyport 2020 op middelbaar opleidingsniveau, 29% was op lager niveau en 20% op hoger. Ten opzichte van de totale beroepsbevolking betekent dit vijf procentpunt meer werk op lager niveau en twee procentpunt meer op middelbaar niveau. Er zijn in de speerpunten relatief minder hoogopgeleiden actief dan in andere sectoren. Wanneer de afbakening van de speerpunten op de landelijke werkgelegenheid wordt gelegd, valt op dat er landelijk relatief meer hoogopgeleiden in dezelfde sectoren actief zijn (26% in Nederland versus 20% in Keyport 2020).

Figuur 4.3 Werkgelegenheid naar opleidingsniveau, Keyport 2020 en Nederland, 2011

Bron: Etil (VRL), LISA, 2013

Ad 2. Stageplekken

Voor een goed functionerende arbeidsmarkt is het van belang dat er voldoende stageplekken en leerbanen beschikbaar zijn voor deelnemers aan middelbaar onderwijs. In deze tijdelijke arbeidsplaatsen kunnen mbo'ers kennis en ervaring opdoen waar zij zelf en hun (toekomstige) werknemers profijt van zullen hebben. Jaarlijks publiceert de stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) een overzicht van de regionale kansen en tekorten voor stageplaatsen en leerbanen. Daarbij wordt gekeken naar het aanbod aan stageplaatsen volgens de kenniscentra. De kleuren in staat 4.3 worden als volgt gedefinieerd:

	Meer stageplaatsen/leerbanen dan het aantal studenten
	In het algemeen evenwicht, sommige opleidingen meer stageplaatsen dan leerlingen
	Evenwicht tussen leerlingen en stageplaatsen
	In het algemeen evenwicht, sommige opleidingen minder stageplaatsen dan leerlingen
	Tekort aan stageplaatsen/leerbanen

¹¹ De werkgelegenheid is inclusief de gemeente Cranendonck.

sector	Beroepsgroep	Kansen gemeten door kenniscentra
Economie	Artiesten, theater en evenementen	Red
	Detailhandel Food/Non Food	Green
	<i>Economisch administratief</i>	Yellow
	Facilitaire dienstverlening	Yellow
	<i>Groothandel Food/Non Food</i>	Red
	<i>Horeca</i>	Light Green
	ICT	Yellow
	<i>Recreatie</i>	Yellow
	<i>Reizen</i>	Yellow
	Schoonmaak en Glazenwassen	Yellow
	Veiligheid	Yellow
	<i>Verssectoren detailhandel, groothandel en</i>	Yellow
	Groen	<i>Bloemen en tuincentra</i>
<i>Dierv verzorging</i>		Red
<i>Groene ruimte</i>		Green
<i>Plantenteelt</i>		Green
<i>Veehouderij en Paardenhouderij</i>		Red
<i>Voedingsindustrie</i>		Green
Techniek	Afbouw en onderhoud	Red
	AV, Multimedia en gaming	Red
	Bakkerij	Red
	Bouw en infra	Dark Red
	Carrosserie	Red
	Creatieve en Ambachtelijke techniek	Yellow
	Fotonica	Red
	<i>Gezondheidstechniek</i>	Green
	Hout en meubel	Dark Red
	<i>Installatie-, elektro- en metaaltechniek</i>	Yellow
	<i>Laboratoria</i>	Yellow
	<i>Mobiliteit</i>	Red
	Mode- & Interieurindustrie	Dark Red
	<i>Procestechniek</i>	Yellow
	Reclame en presentatie	Yellow
	<i>Scheepvaart</i>	Yellow
	<i>Textielindustrie</i>	Yellow
<i>Transport en logistiek</i>	Dark Red	
Uitgeven, vormgeven en printmedia	Yellow	
Zorg en welzijn	<i>Dokters-/apotheek-/tandartsassistenten</i>	Red
	Kapper	Yellow
	Pedicure	Green
	Schoonheidsspecialist	Red
	Sport	Red
	<i>Welzijn</i>	Dark Red
<i>Zorg</i>	Red	

Staat 4.3 Kansen en op stageplaatsen en leerbanen in regio Midden-Limburg, april 2013

Bron: SBB/Kenniscentra, bewerking Etil, 2013

De cellen met een gele kleur geven dus een situatie van balans aan. Deze kleur staat dus voor een evenwichtige stagemarkt, waar deelnemers aan het mbo goede kansen op stages hebben en stageplaatsen bij bedrijven niet onvervuld blijven. In de tabel zijn de opleidingen die het meeste betrekking hebben op de speerpuntsectoren van Keyport 2020 schuin- en dikgedrukt. Voor de beroepen in de sector agri ('groen') zijn er, per april 2013, veelal meer dan

voldoende stageplaatsen, behalve voor de opleidingen die samenhangen met dieren(verzorging). Voor zowel de maakindustrie als retail en leisure zijn vraag en aanbod op de stagemarkt veelal in balans. In de logistiek en de zorg zijn er tekorten aan stageplaatsen.

5 TECHNOLOGY

Het domein ‘technology’ draait vooral om de innovatieve kracht van Keyport 2020. Dit vertaalt zich in zowel het aantal patentaanvragen (paragraaf 5.1) als in de innovatie-uitgaven (paragraaf 5.2). Beide aspecten zijn interessante gegevens om naar te kijken. Patentaanvragen zijn een ‘tastbaar’ bewijs van geslaagde nieuwe ontwikkelingen: ze geven aan dat er niet alleen geïnvesteerd en nagedacht wordt, maar dat de investeringen in onderzoek en ontwikkeling (research en development, R&D) zich ook terugbetalen in unieke vondsten, die middels patenten beschermd kunnen worden.

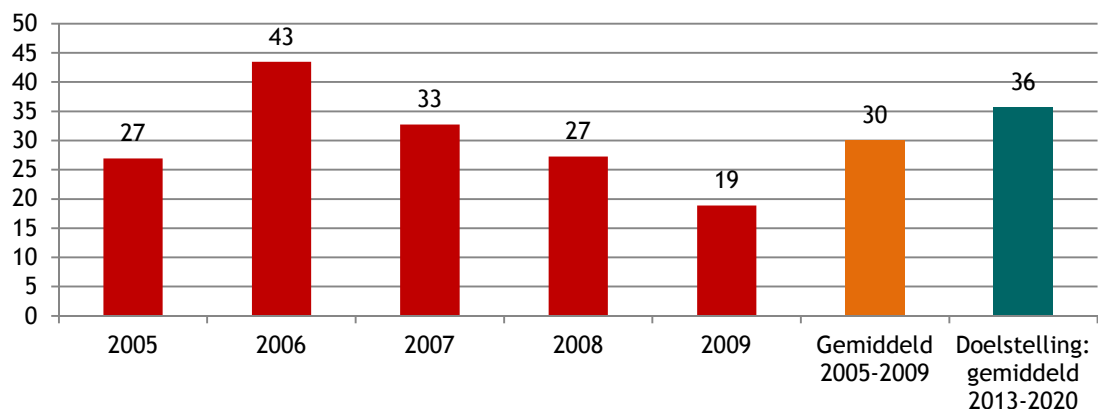
Patenten zijn echter slechts een deel van het verhaal. Het komt namelijk vaak voor dat bedrijven wel innoveren, maar deze innovaties niet in een patent vastleggen. Patentaanvragen zijn immers vaak langdurige procedures die bedrijven in eerste instantie meer geld kosten dan ze opleveren. Daarbij kan het voordeel van een patent soms snel door concurrenten teniet worden gedaan, door een paar eenvoudige aanpassingen in het ontwerp. Daarom kiezen bedrijven er vaak voor om, in plaats van een patent aan te vragen, het product onder een merknaam te registreren. Daarmee hopen ze een goede marktpositie te verwerven voordat concurrenten hun idee kunnen kopiëren. Omdat niet alle innovatie tot een patent(aanvraag) leidt is het daarom van belang ook naar de uitgaven aan R&D in het algemeen te kijken.

5.1 Patentaanvragen

Doelstelling:

Er zijn minimaal 250 patenten aangevraagd vanuit de Keyport 2020 regio¹² tot 2020

De meest recente gegevens over patentaanvragen stammen uit de periode 2005-2009. In die jaren werden gemiddeld 30 patenten per jaar aangevraagd (figuur 5.1), met uitschieters naar boven (43 in 2006) en beneden (19 in 2009). Als dit gemiddelde wordt gelegd op de zeven jaar tussen 2013-2020, zou dit tot een totaal van 210 leiden. Keyport 2020 heeft de ambitie uitgesproken dit te willen verhogen tot 250 patenten. Hiervoor zijn gemiddeld 36 patentaanvragen per jaar nodig.

Figuur 5.1 Patentaanvragen 2005-2009 en doelstelling, Keyport 2020

Bron: Eurostat, Etil, 2013

¹² Er zijn alleen statistische gegevens op COROP-niveau beschikbaar. De gepresenteerde gegevens zijn dan ook voor de regio Midden-Limburg, exclusief Cranendonck.

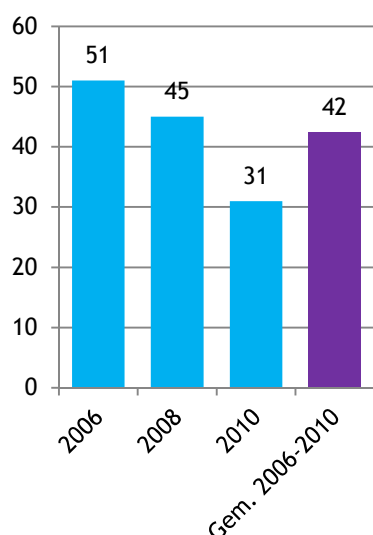
5.2 R&D-uitgaven

Doelstelling:

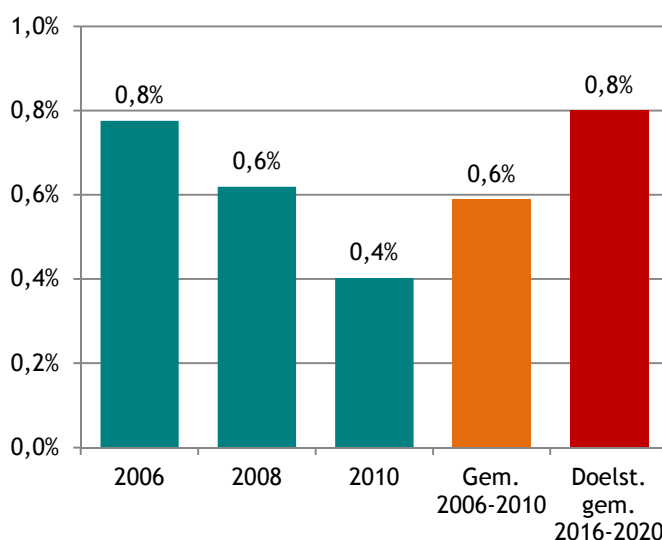
De private R&D uitgaven in de Keyport regio¹³ zijn tot 2020 met een derde toegenomen tot 0,8% van het BRP

Private R&D creëert banen en is een belangrijke aanjager voor het vergroten van welzijn en welvaart. De grootste bijdrage aan economische groei komt van investeringen in private R&D. Het behouden en versterken van private R&D heeft daarom vanuit economisch perspectief grote prioriteit voor Keyport 2020.

Het CBS monitort de R&D uitgaven in de Community Innovation Survey (CIS). Dit is een enquête onder innovatieve bedrijven. De R&D uitgaven fluctueren jaarlijks (figuur 5.2). Daarom is ervoor gekozen naar een gemiddelde over meer jaren te kijken. Wanneer de R&D-uitgaven worden gezien als een percentage van het BRP, kan er een doelstelling geformuleerd worden, die minder afhankelijk is van conjunctuur. Tussen 2006 en 2010 waren de R&D uitgaven gemiddeld circa 0,6% van het BRP (figuur 5.3). In 2006 was het circa 0,8%. Het streven om er voor de jaren voorafgaand aan 2020 gemiddeld 0,8% van te maken is daarmee zowel ambitieus (want een derde hoger) als haalbaar, aangezien het een percentage is dat in het verleden ook gehaald is.

Figuur 5.2 R&D-uitgaven 2006-2010, Keyport 2020 (x € 1 miljoen)
Bron: CBS (CIS), Etil, 2013

Figuur 5.3 R&D-uitgaven als percentage van het BRP, 2006-2010 en doelstelling
Bron: CBS, bewerking Etil

De CIS van het CBS is gebaseerd op een steekproef. Het is niet duidelijk in hoeverre Nunhems Zaden in deze steekproef is opgenomen. Volgens eigen opgave besteedde Nunhems in 2008 en 2010 respectievelijk 25 en 34 miljoen euro. Voor 2010 is dit dus meer dan het CBS hanteert voor het regionale totaal. Om de ontwikkeling van de investeringen in R&D te monitoren, wordt aan de statistieken van het CBS vastgehouden. Die gegevens worden namelijk bij elke meting via een consistente methodiek bepaald. Dit is belangrijk om de gegevens op verschillende peildata vergelijkbaar te houden.

¹³Er zijn alleen statistische gegevens op COROP-niveau beschikbaar. De gepresenteerde gegevens zijn dan ook voor de regio Midden-Limburg, exclusief Cranendonck.

6 BUSINESS

De doelstellingen in het domein ‘business’ hebben betrekking op twee kanten van het bedrijfsleven:

- de input voor ontwikkeling, in de vorm van investeringen, en
- de output in de vorm van nieuwe bedrijfsoprichtingen (starters), inkomende verhuizingen en bedrijfsuitbreidingen.

De investeringen dienen als ijkpunt voor het vertrouwen van bedrijven en organisaties in de toekomst van de regio. Het is een belangrijke indicator voor de aantrekkelijkheid van het regionale vestigingsklimaat. Voor de toekomstige ontwikkeling is het van belang dat bedrijven blijven investeren. Investeringen leiden tot nieuwe mogelijkheden voor bedrijven, om bijvoorbeeld meer of efficiënter te produceren en daarmee tot meer omzet of toegevoegde waarde te komen.

Investeringen worden ook gedaan om nieuwe bedrijven of nieuwe bedrijfsonderdelen op te starten. Het aantal nieuwe vestigingen in een regio, door starters of inkomende verhuizingen, kan dan ook gezien worden als een gevolg van de aantrekkelijkheid van het vestigingsklimaat.

Het aantal starters is echter maar één kant van het verhaal. Bedrijven kunnen immers ook opgeheven worden of vanuit de regio naar elders verhuizen. Het is dan ook van belang dat het saldo van oprichtingen en opheffingen positief is. Bij starters is het verder van belang dat het oprichtingen zijn, die voor langere tijd actief blijven in de regio.

6.1 Investeringen

Doelstelling:

De jaarlijkse investeringen in vaste activa door de bedrijven en maatschappelijke organisaties in de regio Keyport 2020 regio¹⁴ nemen tot 2020 toe tot gemiddeld € 1.500 miljoen per jaar

Idealiter zouden alleen de grote investeringen (> € 1 miljoen) in de doelstelling meegenomen worden. Deze gegevens zijn echter niet voor handen. Derhalve worden alle investeringen meegenomen. Dat wil zeggen: uitgaven voor geproduceerde materiële of immateriële activa die langer dan een jaar in het productieproces worden gebruikt. De investeringen in vaste activa omvatten:

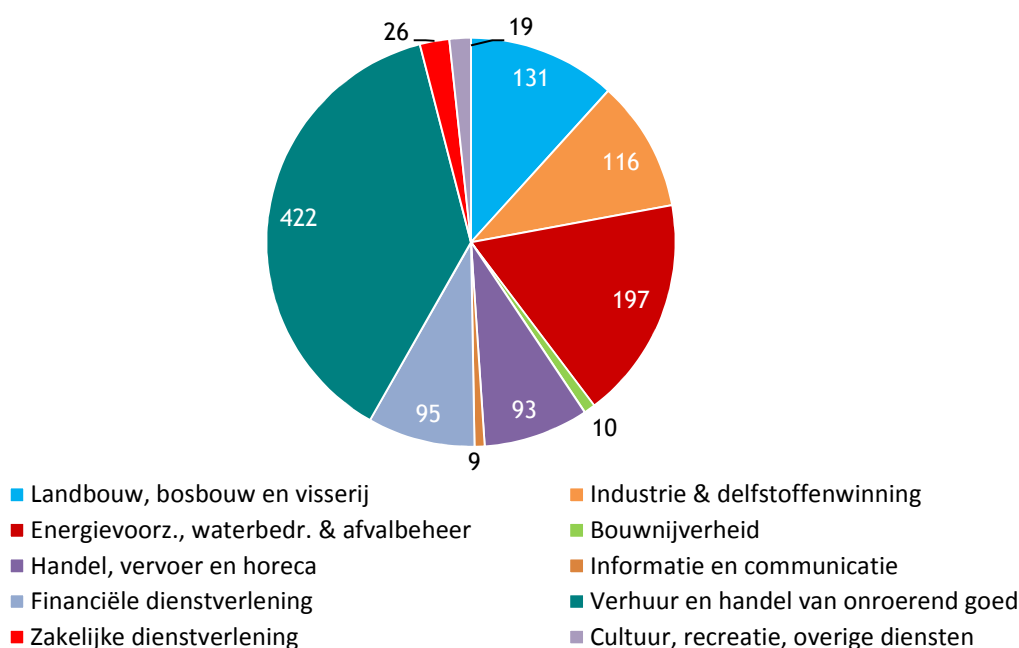
- 1) het saldo aan- en verkopen van materiële vaste activa (woningen en bedrijfsgebouwen; grond-, weg- en waterbouwkundige werken; vervoermiddelen; machines, installaties en computers; in cultuur gebrachte activa zoals bomen en vee).
- 2) het saldo aan- en verkopen immateriële vaste activa (exploratie van minerale reserves; computerprogrammatuur en grote databanken; originelen op het gebied van woord, beeld en geluid; overige immateriële vaste activa)
- 3) grondverbetering (ontginning, ruilverkaveling en het bouwrijp maken van grond)

Bedrijven en maatschappelijke organisaties zijn actief in verschillende sectoren. De grootste investeringen worden gedaan door bedrijven in de sector verhuur en handel van onroerend goed (figuur 6.1). Hieronder vallen onder andere de woningcorporaties, die in nieuwe

¹⁴ Er zijn alleen statistische gegevens op COROP-niveau beschikbaar. De gepresenteerde gegevens zijn dan ook voor de regio Midden-Limburg, exclusief Cranendonck.

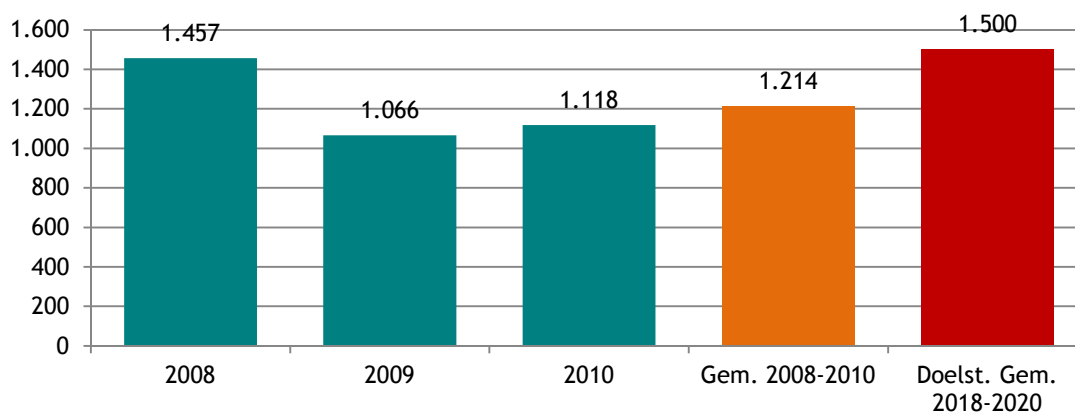
woningbouw investeren. Andere grote investeerders zijn de zakelijke dienstverlening, industrie, landbouw, financiële dienstverlening en handel vervoer en horeca. Op de financiële dienstverlening na, zijn dit ook alle speerpuntsectoren van Keyport 2020.

Figuur 6.1 Investeringen in vaste activa door bedrijven en maatschappelijke organisaties, 2010, in miljoenen euro's

Bron: CBS, Etil, 2013

Wanneer investeringen door publieke organen (overheid, onderwijs en zorg- en welzijn) buiten beschouwing worden gelaten, lagen de investeringen in de regio Keyport 2020 de afgelopen jaren op gemiddeld ruim 1,2 miljard (figuur 6.2). In 2008, het laatste jaar van hoogconjunctuur lagen de investeringen nog tussen de 1,4 en 1,5 miljard euro. Het lijkt dan ook een aannemelijke ambitie om te pogen de investeringen structureel op dat niveau (terug) te krijgen, en wellicht nog wat hoger. Met 'structureel' wordt in dezen een driejaars-gemiddelde in de periode 2018-2020 bedoeld. Door naar het gemiddelde van meerdere jaren te kijken, kan er voor uitschieters naar boven of beneden gecorrigeerd worden.

Figuur 6.2 Investeringen in vaste activa door bedrijven en maatschappelijke organisaties, Keyport 2020, 2008-2010 en doelstelling 2018-2020, in miljoenen euro's.

Bron: CBS, Etil, 2013

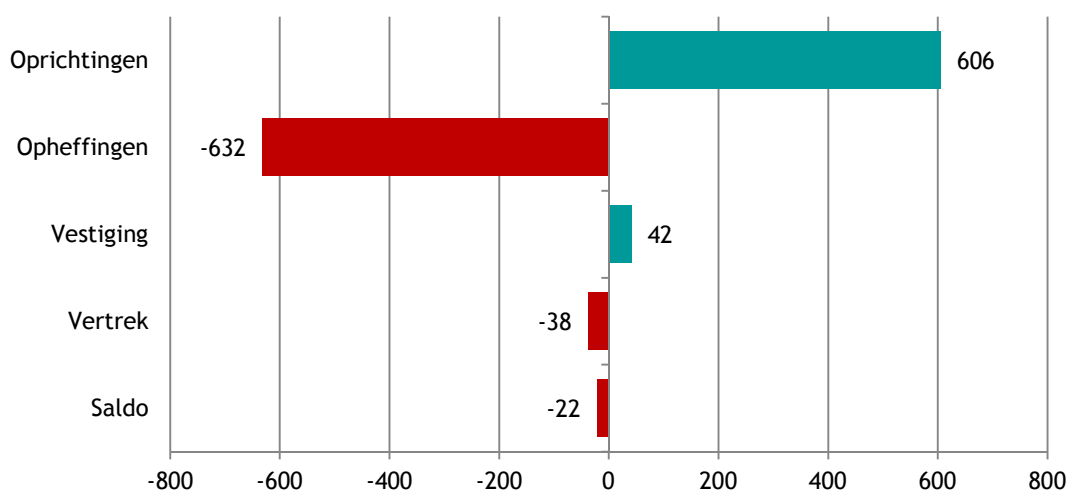

6.2 Bedrijvendynamiek en starters

Doelstelling:

Het aantal bedrijfsuitbreidingen, nieuwe vestigingen en aantal starters in de speerpuntsectoren heeft een positief saldo, daarbij neemt het aantal starters dat na vijf jaar nog steeds actief is toe.

Elk jaar worden er nieuwe bedrijfsvestigingen opgericht, opgeheven en zijn er verhuisbewegingen van en naar de regio. Idealiter overstijgen de nieuwe vestigingen de opgeheven en vertrokken vestigingen. In 2011-2012 was dat voor de speerpuntsectoren¹⁵ in Keyport 2020 niet het geval (figuur 6.3). Het aantal inkomende verhuizingen (42) overtrof wel het aantal vertrekkende vestigingen (38), maar er waren meer opheffingen (632) dan oprichtingen (606). Alleen in de zorg nam het aantal vestigingen per saldo toe. De grootste afname was er in de sector agri¹⁶. In de praktijk blijkt dat de werkgelegenheid bij opgeheven vestigingen groter is dan bij de oprichtingen. Per saldo is de werkgelegenheid dus meer afgenomen dan het aantal vestigingen.

Figuur 6.3 Oprichtingen, opheffingen, vestigingen, vertrek en vestigingssaldo, speerpuntsectoren in de regio Keyport2020, 2011-2012

Bron: Etil (VRL), 2013

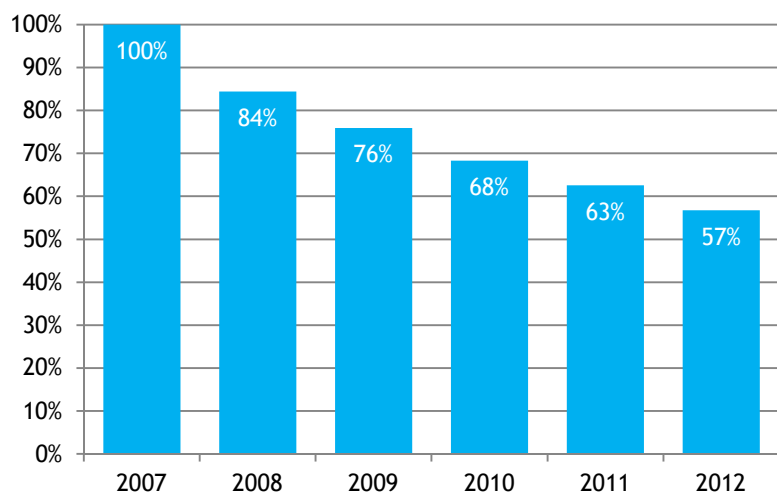
Naast de oprichtingen, opheffingen en verhuizingen, is er ook dynamiek bij de bedrijven die reeds in de regio gevestigd waren. Bij circa 770 bedrijven in de speerpuntsectoren nam de werkgelegenheid toe, versus een afname bij bijna 1.130 vestigingen.

De eerste jaren zijn vaak het moeilijkst voor een nieuwe onderneming. Het is daarom van belang de overlevingskans van nieuwe bedrijfsvestigingen te stimuleren en zo groot mogelijk te maken. Van de in 2007 opgerichte vestigingen in de speerpuntsectoren (zowel starters als nevenvestigingen van bestaande bedrijven) was in 2012 nog 57 procent nog actief. Vooral in het eerste jaar staakten relatief veel ondernemingen hun activiteiten. Tussen 2007 en 2008 viel 16 procent van de nieuwe vestigers af. In latere jaren liep dit terug van ruim acht procent tot minder dan zes procent.

¹⁵Voor de afbakening van de speerpuntsectoren, zie bijlage A

¹⁶Doordat er overlappende activiteiten zijn in de speerpuntsectoren, kan er vanwege de dubbeltellingen niet op detailniveau per sector gerapporteerd worden.

Figuur 6.4 Aandeel vestigingen in 2007 opgericht dat in de opvolgende jaren nog actief was, speerpuntsectoren in de regio Keyport 2020, 2007-2012

Bron: Etil (VRL), 2013

7 BASICS: OVERHEIDSINVESTERINGEN

Er zijn veel factoren die het aantrekkelijk maken voor bedrijven en personen om zich te vestigen in een regio. Een gunstig vestigingsklimaat kan voor iedereen iets anders betekenen. Sommige bedrijven zijn op zoek naar kenniswerkers en de nabijheid van sterke clusters op hun vakgebied, andere bedrijven zijn juist op zoek naar grotere aantallen laaggeschoolde werknemers en vestigen zich liever op goed bereikbare plaatsen langs infrastructurele knooppunten. Ook voor individuen en gezinnen kan het vestigingsklimaat op verschillende wijzen aantrekkelijk zijn: de één zoekt de rust van de meer perifere gebieden, anderen zoeken juist de drukte van de stad op, met veel voorzieningen.

Over één ding bestaat echter weinig twijfel voor het stimuleren van de basisvoorwaarden waar een regio aan moet voldoen: de overheid heeft een belangrijke voorwaardenscheppende taak. Door te investeren in onderwijs kunnen er goede scholen en passende opleidingen aangeboden worden. En door te investeren in infrastructuur kunnen bedrijven en particulieren makkelijker datgene vinden dat zij zoeken in een regio; of het nou een goede verbinding ten bate van logistieke activiteiten is of voor woon-werkverkeer. Investerings in de zorg, ten slotte, is een belangrijke factor voor de algehele volksgezondheid¹⁷.

Doelstelling:

In 2020 wordt er gemiddeld € 290 miljoen per jaar geïnvesteerd door de overheid in de Keyport 2020 regio¹⁸. Tevens committeert de overheid zich voor substantiële bedragen aan investeringen in infrastructuur en onderwijs.

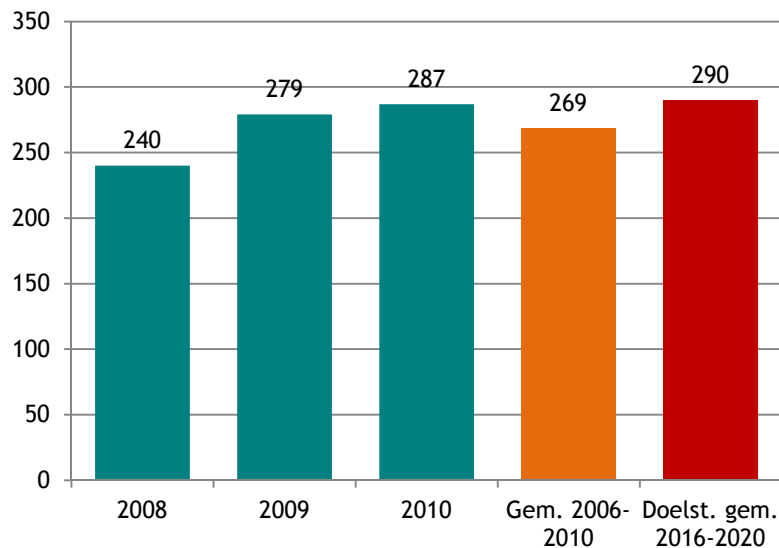
In paragraaf 6.1 zijn reeds de investeringen door bedrijven en maatschappelijk organisaties aan bod gekomen. Daarbij werden de publieke sectoren overheid, onderwijs en zorg buiten beschouwing gelaten. De investeringen door de overheid worden namelijk in deze paragraaf onder de loep genomen.

Tussen 2008 en 2010 lagen de investeringen door overheden gemiddeld rond de 269 miljoen euro per jaar (figuur 7.1). Het geïnvesteerde bedrag was het grootst in 2010. In dat jaar werd er voor 287 miljoen euro geïnvesteerd. Het is daarom wenselijk dat dit bedrag van (afgerond) 290 miljoen aan jaarlijkse investeringen structureel wordt. Gezien de bezuinigingen door de overheid in de eigen taken, onderwijs, zorg en welzijn, is het niet te verwachten dat de investeringen de komende jaren extreem zullen groeien. Vasthouden aan het niveau van 2010 (met een beetje extra) is daarom een zeer gunstig scenario.

¹⁷Een deel van de zorg betreft ook commerciële activiteiten en zou dus buiten het overheidsdomein moeten vallen. In de statistieken is dit onderscheid echter niet te maken.

¹⁸Er zijn alleen statistische gegevens op COROP-niveau beschikbaar. De gepresenteerde gegevens zijn dan ook voor de regio Midden-Limburg, exclusief Cranendonck.

Figuur 7.1 Investerings door instellingen in de sectoren overheid, onderwijs en zorg, 2008-2010 en doelstelling 2016-2020, Keyport 2020
Bron: CBS, Etil (2013)

Om een beter inzicht te krijgen van de investeringen door overheden, is een inventarisatie gemaakt van de majeure projecten die in de pijplijn zitten. Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen investeringen in vijf categorieën:

- **Infrastructuur:** investeringen in infrastructuurprojecten die een bijdrage leveren aan het stimuleren van de bereikbaarheid en ontsluiting. Projecten in woonwijken worden alleen meegenomen als er sprake is van nieuwe gebiedsontsluitingswegen of stroomwegen¹⁹.
- **Werklocaties:** investeringen in nieuwe bedrijven- en dienstenterreinen, revitalisering van bedrijventerreinen en het aanleggen van infrastructuur in en om bedrijven en dienstenterreinen (indien niet reeds hierboven genoemd bij infrastructuur).
- **Onderwijs:** investeringen in het ontwikkelen van nieuwe opleidingen, gebouwen en campussen.
- **Commercieel vastgoed:** investeringen in de ontwikkeling van winkels en kantoren, waarbij de overheid een cofinancier is.
- **Woningbouw:** woningbouwontwikkelingen waarbij (semi-)overheidsorganisaties als cofinancier optreden.

Aan de gemeenten is gevraagd hoeveel investeringen er per categorie op stapel staan. Volgens de eigen opgaven zijn er in de regio investeringen ter waarde van ruim 136 miljoen gepland (staat 7.1). Het grootste deel hiervan wordt door de gemeenten zelf gefinancierd. De meeste investeringen zullen worden gedaan door de gemeenten Weert en Nederweert. De grootste investeringen zullen in de infrastructuur plaatsvinden en werklocaties.

¹⁹ Investerings in straatverlichting, fietspaden, riolering en openbare ruimte algemeen zijn niet meegenomen.

	Totaal	gemeenten	Provincie	Overige partijen
Infrastructuur	€ 51.479.805	€ 22.818.305	€ 16.709.000	€ 10.987.500
Werklocaties	€ 42.254.777	€ 42.254.777	€ 0	€ 0
Onderwijs	€ 27.052.067	€ 23.035.017	€ 1.600.000	€ 2.560.050
Commercieel vastgoed	€ 5.200.000	€ 1.130.000	€ 0	€ 3.070.000
Woningbouw	€ 10.171.990	€ 5.450.000	€ 1.450.123	€ 3.271.867
Totaal	€ 136.158.639	€ 94.688.099	€ 19.759.123	€ 19.889.417

Staat 7.1 Voorgenomen investeringen door overheden

Bron: opgave gemeenten, bewerking Etil (2013)

Van alle projecten zijn de ontwikkeling van het bedrijventerrein Kampershoek 2.0 in Weert, de beoogde verbetering van de verbinding tussen de A2 en de N266 en de ontwikkeling van het Regionaal Kennis en Expertise Centrum (RKEC) in Weert de grootste²⁰. Een deel van de projecten betreft een publiek-private samenwerking. Zo wordt er uitgegaan van een investering van vier miljoen euro door RWE bij de ontsluiting van de Clauscentrale.

Project	Type	Investering
Kampershoek 2.0, Weert	Werklocaties	€ 32.000.000
Verbinding A2 / N266	Infrastructuur	€ 20.000.000
RKEC (onderwijsmeters), Weert	Onderwijs	€ 10.480.100
Ontsluiting Clauscentrale	Infrastructuur	€ 8.000.000
Huisvesting gemeentehuis Cranendonck	Vastgoed	€ 6.125.411
Havenfront Midden, Maasgouw	Infrastructuur	€ 5.808.800
Centrumplan Nederweert	Commercieel vastgoed	€ 5.100.000
Verbouw / nieuwbouw primair onderwijs Nederweert	Onderwijs	€ 4.500.000
Oude Rijksweg Noord Echt-Susteren	Infrastructuur	€ 3.890.000
Groene golf Ringbaan Noord, Weert	Infrastructuur	€ 3.500.000

Staat 7.2 Top 10 majeure projecten in Keyport 2020 met behulp van overheidsinvesteringen (in miljoenen euro's)

Bron: opgave gemeenten, bewerking Etil (2013)

Naast de met budget genoemde projecten, zijn er ook een tweetal projecten die gefinancierd zullen worden door Gebiedsontwikkeling Midden-Limburg (GOML), dit zijn de westelijke randweg en Businesspark Midden-Limburg beide in Echt-Susteren. Hier zijn echter geen bedragen bij genoemd.

²⁰In bijlage B is een volledig overzicht van alle (beoogde) investeringen opgenomen.

8 TOT SLOT

De gegevens in dit rapport bieden middels een nulmeting een eerste blik op de huidige stand van zaken van verschillende sociaaleconomische factoren in de regio Keyport 2020. Deze zijn gekoppeld aan de doelstellingen voor de komende zeven jaar. Om te zien in hoeverre Keyport 2020 op weg is om de doelstellingen te halen, is een goede vinger aan de pols nodig. Een jaarlijkse monitor kan daarbij helpen om tijdig knelpunten te signaleren en, zo nodig, bij te sturen. Bij de aanvang van het uitvoeringsprogramma zullen alle doelstellingen even hoge prioriteit hebben. Zodra de voortgang in beeld is, kan er meer nadruk op een kleiner aantal doelstellingen gelegd worden.

Op dit moment is er één belangrijke, zij het niet door de regio beïnvloedbare, factor die het succes van Keyport 2020 zal beïnvloeden: de economische crisis. In augustus 2013 werd bekend dat de recessie in Nederland al een jaar duurt. Tussen 2008 en 2012 was Nederland ook al twee keer in een recessie. Hoe langer de huidige economische malaise duurt, hoe moeilijker het wordt om ambities op economisch gebied te halen. Daarom zijn enkele ambities al zodanig geformuleerd dat ze minder afhankelijk zijn van de conjunctuur. Er wordt dan gekeken hoe de regio Keyport 2020 zich ten opzichte van het Nederlands gemiddelde ontwikkelt.

Desalniettemin is het vooral voor de doelstellingen op de domeinen people, technology en business zaak dat de recessie binnenkort voorbij is. Voor 2014 wordt weer economische groei verwacht, maar de mate van landelijke groei is in augustus 2013 naar beneden bijgesteld tot driekwart procent. Zodra de economie weer aantrekt, zullen er altijd regio's of sectoren zijn die meer of minder van de economische groei profiteren. Het is voor de regio Keyport 2020 dan ook van belang met slim beleid de kansen die er komen ten volste te benutten. Veelal zijn het de ondernemers zelf die het beste de kansen van economisch herstel zien. Daarop kan Keyport 2020 inspelen, door hen te faciliteren bij het ontplooiën van nieuwe activiteiten.

In de toekomst zal er op basis van deze nulmeting een Monitor Keyport 2020 moeten komen. Een monitor is per definitie kwantitatief van aard. De voortgang moet immers cijfermatig gemeten worden. Wellicht is er in een dergelijke monitor echter ook ruimte voor (kwalitatieve) succesverhalen over hoe ondernemers in de regio de crisis overwonnen en, mede dankzij Keyport 2020, er richting 2020 beter voorstaan dan ten tijde van de nulmeting in 2013.

BIJLAGE A SBI-AFBAKENINGEN SPEERPUNTSECTOREN

Agribusiness

SBI	Omschrijving
01.11	Teelt van granen, peulvruchten en oliehoudende zaden
01.13	Teelt van groenten en wortel- en knolgewassen
01.19	Teelt van overige eenjarige gewassen
01.21	Druiventeelt
01.24	Teelt van pit- en steenvruchten
01.25	Teelt van overige boomvruchten, kleinfruit en noten
01.28	Teelt van specerijgewassen en van aromatische en medicinale gewassen
01.29	Teelt van overige meerjarige gewassen
01.30	Teelt van sierplanten
01.40	Fokken en houden van dieren
01.50	Akker- en/of tuinbouw in combinatie met het fokken en houden van dieren
01.61	Dienstverlening voor akker- en/of tuinbouw
01.62	Dienstverlening voor het fokken en houden van dieren
01.63	Dienstverlening voor het fokken en houden van dieren
01.64	Behandeling van zaden voor vermeerdering
01.70	Jacht
03	Visserij en kweken van vis en schaaldieren
10	Vervaardiging van voedingsmiddelen
11	Vervaardiging van dranken
46.21.2	Groothandel in zaden, pootgoed en peulvruchten
46.21.8	Groothandel in akkerbouwproducten en veevoeder algemeen assortiment
46.21.9	Groothandel in overige akkerbouwproducten
46.22	Groothandel in bloemen en planten
46.31.1	Groothandel in groenten en fruit
72.11.1	Biotechnologisch speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van agrarische producten en processen
72.11.3	Biotechnologisch speur- en ontwikkelingswerk voor overige toepassingen
72.19.1	Speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van landbouw en visserij (niet biotechnologisch)
72.19.2	Technisch speur- en ontwikkelingswerk
72.19.9	Overig speur- en ontwikkelingswerk op natuurwetenschappelijk gebied (niet biotech.)
82.99.1	Veilingen van landbouw-, tuinbouw- en visserijproducten

Leisure & Retail

SBI	Omschrijving
30.12	Bouw van sport- en recreatievaartuigen
45.19.4	Handel in en reparatie van caravans
46.49.2	Groothandel in watersportartikelen
46.49.3	Groothandel in kampeerartikelen (geen caravans)
47	Detailhandel
49.1*	Personenvervoer per spoor (geen tram of metro)
49.32*	Vervoer per taxi
49.39.1	Ongeregeld personenvervoer over de weg
50.1*	Zee- en kustvaart (passagiersvaart en veerdiensten)
50.3*	Binnenvaart (passagiersvaart en veerdiensten)
51.10*	Personenvervoer door de lucht
52.22*	Dienstverlening voor vervoer over water
52.23*	Dienstverlening voor de luchtvaart
55.10	Hotels e.d.
55.2	Verhuur van vakantiehuisjes en appartementen; jeugdherbergen en vakantiecampen
55.30	Kampeerterreinen

55.90	Overige logiesverstrekking
56.10	Restaurants, cafetaria's e.d. en ijssalons
56.3	Cafés
59.14	Bioscopen
77.11.1*	Verhuur van personenauto's en lichte bedrijfsauto's (geen operational lease)
77.12*	Verhuur en lease van vrachtwagens, autobussen, caravans en aanhangwagens
77.21	Verhuur van sport- en recreatieartikelen
77.34*	Verhuur en lease van schepen
79.1	Reisbemiddeling en reisorganisatie
79.90	Informatieverstrekking op het gebied van toerisme en reserveringsbureaus
82.30	Organiseren van congressen en beurzen
85.51.1	Zeil- en surfscholen
85.51.9*	Overig sport- en recreatieonderwijs
90.01.1	Beoefening van podiumkunst
90.01.3	Circus en variété
90.04	Theaters, schouwburgen en evenementenhallen
91.02	Musea, kunstgalerieën en -expositieruimten
91.04	Dieren- en plantentuinen; natuurbehoud
92.0	Loterijen en kansspelen
92.00.9	Exploitatie van amusements- en speelautomaten
93.1*	Sport
93.21	Pret- en themaparken; kermisattracties
93.29.1	Jachthavens
96.04	Sauna's, solaria, baden e.d.

Logistiek

SBI	Omschrijving
46	Groothandel
49.2	Goederenvervoer per spoor
49.4	Goederenvervoer over de weg
49.5	Transport via pijpleidingen
50.2	Zee- en kustvaart (vracht-, tank- en sleepvaart)
50.4	Binnenvaart (vracht-, tank- en sleepvaart)
51.2	Goederenvervoer door de lucht
52.1	Opslag
52.2	Dienstverlening voor vervoer
53	Post en koeriers

Maakindustrie

SBI	Omschrijving
12	Vervaardiging van tabaksproducten
13	Vervaardiging van textiel
14	Vervaardiging van kleding
15	Vervaardiging van leer, lederwaren en schoenen
16	Primaire houtbewerking en vervaardiging van artik. van hout
17	Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren
18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media
19	Vervaardiging van cokesovenproducten en aardolieverwerking
20	Vervaardiging van chemische producten
21	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten
22	Vervaardiging van producten van rubber en kunststof
23	Vervaardiging van overige niet-metaalhoudende minerale prod.
24	Vervaardiging van metalen in primaire vorm
25	Vervaardiging van prod. van metaal (geen machines en app.)

26	Vervaardiging van computers, elektronische en optische mach.
27	Vervaardiging van elektrische apparatuur
28	Vervaardiging van overige machines en apparaten
29	Vervaardiging van auto's, aanhangwagens en opleggers
30	Vervaardiging van overige transportmiddelen
31	Vervaardiging van meubels
32	Vervaardiging van overige goederen
33	Reparatie en installatie van machines en apparaten

Zorg

SBI	Omschrijving
21.10	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen
21.20	Vervaardiging van farmaceutische producten (geen grondstoffen)
26.60	Vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektromedische en elektrotherapeutische
32.50	Vervaardiging van medische instrumenten en hulpmiddelen
72.11.2	Biotechnologisch speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van medische producten en
72.19.3	Speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van gezondheid en voeding (niet biotechnologisch)
86.1	Ziekenhuizen
86.2	Medische en tandheelkundige praktijken
86.9	Paramedische praktijken en overige gezondheidszorg
87.1	Verpleeghuizen

BIJLAGE B VOORGENOMEN OVERHEIDSINVESTERINGEN KEYPORT 2020 (2013-2020)

De onderstaande tabellen zijn de opgaven van de gemeenten. Sommige opgaven zijn door Etil buiten beschouwing gelaten omdat ze in de huidige context niet van toepassing waren.

INFRASTRUCTUUR

Cranendonck

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
GVVP	€ 930.965	€ 930.965			
Herinrichting Grootsooterweg	€ 786.024	€ 786.024			
Tijdelijke Randweg Zuid	€ 725.000	€ 362.500			€ 362.500
Aanpassingen bushaltes	€ 11.016	€ 11.016			

Echt-Susteren

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Oude Rijksweg Noord	€ 3.890.000	€3.800.000			€ 90.000
Westelijke Randweg (voor rekening van Ontwikkelingsmaatschappij Limburg)					

Leudal

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Aanleg Rotonde de Walk-Heythuysen	€ 750.000	€ 350.000	€ 400.000		

Maasgouw

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Havenfront Midden	€ 5.808.800	€ 4.668.800	€ 1.140.000 (GOML)	€ 35.000 (RWS)	
Knopen Lopen Maasgouw	€ 200.000	€ 100.000	€ 100.000 (GOML)		
Land van Thorn	€ 1.178.000	€ 589.000	€ 589.000 (GOML)		
Ontsluiting Clauscentrale *	€ 8.000.000	€ 2.000.000	€ 2.000.000		€ 4.000.000 (RWE)

* Betreft door de gemeenteraad in maart 2013 beschikbaar gesteld totaalkrediet. Voornoemde bedragen zijn opgebouwd uit projectramingen. De uiteindelijke kosten kunnen lager of hoger uitvallen. Oplevering van het project is voorzien eind 2014.

* Betreft voorlopige, globale raming.

Nederweert

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Verbinding A2 / N266	€ 20.000.000	€ 5.000.000	€ 10.000.000		€ 5.000.000
Bereikbaarheid Centrum	€ 1.000.000	€ 1.000.000			
Brug langzaam verkeer	€ 1.500.000	€ 500.000			

Roerdalen

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Verkeers- en vervoerplan 2009-2014	€ 200.000	€ 200.000			

De gemeente heeft jaarlijks een vast investeringsbudget voor investeringen in de openbare ruimte, verdeel over reconstructie wegen (onderhoud), herinrichten openbare ruimte (voor doen van aanpassingen bij onderhoud als functionaliteit weg wijzigd), openbare verlichting en verkeers- en vervoersplan. De opgenomen bedragen bestrijken een periode van 4 jaar aangezien dit de scope van de door gemeenteraad vastgestelde begroting. Op dit moment wordt het wegenbeheersplan aangepast, waardoor het budget voor reconstructies opnieuw wordt bepaald. Van deze jaarlijkse investeringsbudgetten is niet aan te geven welke projecten er precies uitgevoerd gaan worden, dit is afhankelijk van de jaarlijkse schouw

Roermond

Geen (de door Roermond ingediende investeringen in straatverlichting wordt buiten beschouwing gelaten)

Weert

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Multimodale terminal Weert-Cranendonck	€ 3.000.000	€ 800.000	€ 700.000	€ 1.500.000	
Groene golf Ringbaan Noord	€ 3.500.000	€ 1.720.000	€ 1.780.000		

WERKLOCATIES**Cranendonck**

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Herinrichting Milieustraat	€ 1.129.366	€ 1.129.366			
Huisvesting gemeentehuis	€ 6.125.411	€ 6.125.411			

Echt-Susteren

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Businesspark Midden Limburg ((door en voor rekening van Ontwikkelingsmaatschappij Limburg))					

Leudal

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
2013: Uitbreiding Bedrijventerrein Ittervoort 4 ^e fase	€ 3.000.000	€ 3.000.000			

Maasgouw

Geen

Nederweert

Geen

Roerdalen*Geen***Roermond***Geen***Weert**

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Kampershoek 2.0	€ 32.000.000	€ 32.000.000			

ONDERWIJS**Cranendonck**

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Boogurt	€ 919.334	€ 919.334			
Hart van Soerendonk	€ 429.168	€ 429.168			

Echt-Susteren

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Schoollocatie Burg. Willeme school + kinderopvang	€ 2.200.000	€ 1.900.000	€ 100.000		€ 200.000

Leudal*Geen***Maasgouw***Geen*

Nederweert

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Verbouw / nieuwbouw primair onderwijs	€ 4.500.000	€ 4.200.000	€ 300.000		

Roerdalen*Geen***Roermond***Geen***Weert**

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Leuken (onderwijsmeters)	€ 2.841.415,01	€ 2.841.415,01			
Kinderopvang (400 meter)	€ 853.000,00				€ 853.000,00
Inrichting buitengebied	€ 637.000,00	€ 637.000,00			
Laar (onderwijsmeters)	€ 1.200.000,00	€ 1.200.000,00			
Kinderopvang (100 meter)	€ 225.000,00				€ 225.000,00
Inrichting buitengebied	€ 1.057.000,00				
RKEC (onderwijsmeters)	€ 10.480.100,00	€ 10.480.100,00	€ 1.200.000,00		
Zorgmeters (400 meter)	€ 1.282.050,00				€ 1.282.050,00
Inrichting buitengebied	€ 428.000,00	€ 428.000,00			

COMMERCIEEL VASTGOED

Cranendonck
Geen

Echt-Susteren
Geen

Leudal

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
2013: Buurtwinkel Grathem	€ 100.000	€ 30.000			€ 70.000

Maasgouw
Geen

Nederweert

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Centrumplan Nederweert	€ 5.100.000	€ 1.100.000			€ 3.000.000

Roerdalen
Geen

Roermond
Geen

Weert
Geen

WONINGBOUW

Cranendonck
Geen

Echt-Susteren
Geen

Leudal

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Bouw Samen Zorgen Huis Baexem Betreft bouw 12 zorgappartementen waarvan 4 geschikt voor hospicezorg in voormalig klooster	€ 2.750.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000		€ 750.000
Herbergier Heythuysen Betreft vestiging "Herbergier"-zorgformule in vml basisschool en realisatie 3 grondgebonden woningen in vml peuterspeelzaal	€ 3.071.990	€ 100.000	€ 450.123		€ 2.521.867
Voor beide projecten zijn aanvragen ingediend bij provincie ikv stimulering bouw en transitie Limburgse woningmarkt					

Maasgouw
Geen

Nederweert
Geen

Roerdalen
Geen

Roermond
Geen

Weert

Naam/doel project	Totaal	Gemeente	Provincie	Rijk	overige
Laarveld kosten woonrijp maken fase 1	€ 1.250.000	€ 1.250.000			
Vrouwenhof kosten bouw- en woonrijp maken	€ 3.100.000	€ 3.100.000			

